

Utbildningsutskottets betänkande 2023/24:UbU11

Lärare och elever

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om lärare och elever med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående arbete och vidtagna åtgärder. Motionerna tar upp frågor om bl.a. skolans personal, registerkontroll, elevers hälsa och elever med särskilda behov.

I betänkandet finns 31 reservationer (S, SD, V, C, MP) och 4 särskilda yttranden (S, SD, C, MP).

Behandlade förslag

Cirka 120 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Bakgrund	8
Utskottets överväganden.....	9
Skolans personal.....	9
Utskottets ställningstagande.....	18
Personalens kompetens.....	19
Utskottets ställningstagande.....	23
Registerkontroll	24
Utskottets ställningstagande.....	26
Elever med särskilda behov.....	27
Utskottets ställningstagande.....	33
Elevers hälsa m.m.....	34
Utskottets ställningstagande.....	40
Elever med skolfrånvaro.....	41
Utskottets ställningstagande.....	45
Daglig fysisk aktivitet m.m.	45
Utskottets ställningstagande.....	48
Elever med svag svenska m.m.....	49
Utskottets ställningstagande.....	52
Motioner som bereds förenklat.....	53
Utskottets ställningstagande.....	53
Reservationer	54
1. Lärarbristen, punkt 1 (S, MP).....	54
2. Fler anställda i skolan, punkt 2 (S)	54
3. Fler anställda i skolan, punkt 2 (C).....	55
4. Fler anställda i skolan, punkt 2 (MP).....	56
5. Förutsättningarna för lärare och annan personal i skolan, punkt 3 (SD)	56
6. Förutsättningarna för lärare och annan personal i skolan, punkt 3 (V)	57
7. Förutsättningarna för lärare och annan personal i skolan, punkt 3 (C)	58
8. Större tillit till professionen, punkt 4 (C).....	59
9. Större tillit till professionen, punkt 4 (MP).....	59
10. Hot och våld mot skolpersonal, punkt 5 (C).....	60
11. Kompetensutveckling för förskolans och skolans personal, punkt 6 (V)	61
12. Kompetensutveckling för förskolans och skolans personal, punkt 6 (C)	61
13. Kompetensutveckling för förskolans och skolans personal, punkt 6 (MP)	62
14. Språkkrav för personal i förskola och skola, punkt 7 (SD).....	63
15. Språkkrav för personal i förskola och skola, punkt 7 (C)	63
16. Registerkontroll, punkt 8 (SD)	64
17. Registerkontroll, punkt 8 (C).....	65
18. Elever med särskilda behov, punkt 9 (SD)	65

19. Elever med särskilda behov, punkt 9 (C).....	66
20. Elevers hälsa m.m., punkt 10 (S).....	67
21. Elevers hälsa m.m., punkt 10 (V).....	68
22. Elevers hälsa m.m., punkt 10 (C).....	68
23. Elevers hälsa m.m., punkt 10 (MP).....	70
24. Elevers psykiska hälsa, punkt 11 (S, V).....	71
25. Elevers psykiska hälsa, punkt 11 (C).....	71
26. Elever med skolfrånvaro, punkt 12 (S).....	72
27. Elever med skolfrånvaro, punkt 12 (C).....	73
28. Daglig fysisk aktivitet m.m., punkt 13 (SD).....	73
29. Daglig fysisk aktivitet m.m., punkt 13 (C).....	74
30. Daglig fysisk aktivitet m.m., punkt 13 (MP).....	75
31. Elever med svag svenska m.m., punkt 14 (C).....	75
Särskilda yttranden.....	77
1. Språkrav för personal i förskola och skola, punkt 7 (S).....	77
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (SD).....	77
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (C).....	77
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (MP).....	77
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	79
Motioner från allmänna motionstiden 2023/24.....	79
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 15.....	92

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Skolans personal

1. Lärarbristen

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 17.

Reservation 1 (S, MP)

2. Fler anställda i skolan

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 27,

2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 19, 20 och 33 samt

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 59.

Reservation 2 (S)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

3. Förutsättningarna för lärare och annan personal i skolan

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:370 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9,

2023/24:990 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 11 och 16 samt

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 50, 53 och 55.

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (V)

Reservation 7 (C)

4. Större tillit till professionen

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 7 och

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 56.

Reservation 8 (C)

Reservation 9 (MP)

5. Hot och våld mot skolpersonal

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 51 och

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 26.

Reservation 10 (C)

*Personalens kompetens***6. Kompetensutveckling för förskolans och skolans personal**

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:461 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 8,

2023/24:1346 av Lars Isacson (S),

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 38 och

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 28.

Reservation 11 (V)

Reservation 12 (C)

Reservation 13 (MP)

7. Språkrav för personal i förskola och skola

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:366 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,

2023/24:2263 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 4.

Reservation 14 (SD)

Reservation 15 (C)

*Registerkontroll***8. Registerkontroll**

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:370 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3,

2023/24:2484 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 28 och

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 7.

Reservation 16 (SD)

Reservation 17 (C)

*Elever med särskilda behov***9. Elever med särskilda behov**

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:367 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8,

2023/24:1048 av Lili André (KD) yrkande 2,

2023/24:1236 av Christofer Bergenblock (C),

2023/24:1515 av Jessica Rodén (S),

2023/24:1679 av Ewa Pihl Krabbe och Per-Arne Håkansson (båda S),

2023/24:2176 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:2230 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 16 och

2023/24:2679 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 4.

Reservation 18 (SD)

Reservation 19 (C)

*Elevers hälsa m.m.***10. Elevers hälsa m.m.**

Riksdagen avslår motionerna
 2023/24:23 av Johnny Svedin (SD),
 2023/24:124 av Martin Westmont (SD),
 2023/24:465 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 4,
 2023/24:1925 av Magnus Manhammar (S),
 2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 31,
 2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 12–14,
 2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 75 och 77,
 2023/24:2668 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 3 och
 2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 6 och 7.

*Reservation 20 (S)**Reservation 21 (V)**Reservation 22 (C)**Reservation 23 (MP)***11. Elevers psykiska hälsa**

Riksdagen avslår motionerna
 2023/24:2378 av Inga-Lill Sjöblom och Ardalan Shekarabi (båda S),
 2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 27 och
 2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 35.

*Reservation 24 (S, V)**Reservation 25 (C)**Elever med skolfrånvaro***12. Elever med skolfrånvaro**

Riksdagen avslår motionerna
 2023/24:1028 av Louise Thunström (S) yrkandena 1 och 3,
 2023/24:1298 av Hanna Westerén (S),
 2023/24:1718 av Aida Birinxhiku (S),
 2023/24:2175 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,
 2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 24,
 2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 76 och
 2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 34 och 53.

*Reservation 26 (S)**Reservation 27 (C)**Daglig fysisk aktivitet m.m.***13. Daglig fysisk aktivitet m.m.**

Riksdagen avslår motionerna
 2023/24:367 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 18,
 2023/24:653 av Serkan Köse (S) yrkande 3,

2023/24:905 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 15 och 16,
2023/24:1744 av Anne-Li Sjölund (C) yrkandena 1–3,
2023/24:1992 av Lena Hallengren (S) och
2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 25.

Reservation 28 (SD)

Reservation 29 (C)

Reservation 30 (MP)

Elever med svag svenska m.m.

14. Elever med svag svenska m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:1404 av Stefan Olsson (M) och

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 6 och 7.

Reservation 31 (C)

15. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 23 april 2024

På utbildningsutskottets vägnar

Fredrik Malm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Malm (L), Åsa Westlund (S), Patrick Reslow (SD), Josefin Malmqvist (M), Linus Sköld (S), Robert Stenkvist (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Noria Manouchi (M), Mats Wiking (S), Jörgen Grubb (SD), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Mathias Bengtsson (KD), Anders Ådahl (C), Anders Alftberg (SD), Camilla Hansén (MP), Lorena Delgado Varas (V) och Paula Örn (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet 117 motionsyrkanden om lärare och elever från allmänna motionstiden 2023/24. Av dessa bereds 44 motionsyrkanden förenklat eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Motionsyrkandena tar upp frågor om bl.a. skolans personal, registerkontroll, elevers hälsa och elever med särskilda behov.

Bakgrund

Skolväsendet omfattar enligt skollagen (2010:800) skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning som inkluderar utbildning i svenska för invandrare (sfi). I skolväsendet ingår också fritidshem. Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola kommunal vuxenutbildning och fritidshem. Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och fritidshem. Regelverket är så långt det är möjligt gemensamt för alla skolformer och skolhuvudmän.

I det här betänkandet behandlar utskottet främst frågor om lärare och elever i skolväsendet. Under våren 2024 behandlar utskottet även motionsyrkanden om generella frågor inom skolväsendet i två andra betänkanden: 2023/24:UbU9 Övergripande skolfrågor och 2023/24:UbU10 Grundläggande om utbildning.

Utskottets överväganden

Skolans personal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om lärarbristen, fler anställda i skolan, förutsättningarna för lärare och annan personal i skolan, större tillit till professionen och hot och våld mot skolpersonal.

Jämför reservation 1 (S, MP), 2 (S), 3 (C), 4 (MP), 5 (SD), 6 (V), 7 (C), 8 (C), 9 (MP) och 10 (C).

Motionerna

Lärarbristen

Enligt kommittémotion 2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 17 behövs fortsatta insatser för att motverka lärarbristen. Motionärerna anser att det behövs fler utbildade och skickliga lärare för att öka kvaliteten i undervisningen och att det därför bl.a. krävs fortsatta satsningar på den kompletterande pedagogiska utbildningen.

Fler anställda i skolan

I kommittémotion 2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 19 anför motionärerna att fler yrkeskategorier bör anställas i skolan, t.ex. lärarassistenter, klassmentorer, kuratorer och socialpedagoger, för att lärarna ska avlastas och få bättre möjlighet att ägna sig åt att planera, genomföra och följa upp sin undervisning.

I yrkande 20 föreslår motionärerna att det ska införas ett system med lärar-aspiranter för att underlätta för obehöriga lärare som redan arbetar i skolan att utbilda sig till behörighet och arbeta parallellt.

I yrkande 33 anför motionärerna att fler speciallärare och specialpedagoger behöver utbildas och anställas för att varje elev ska få rätt stöd i rätt tid i skolan.

I kommittémotion 2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 27 föreslår motionärerna att det ska utredas hur exempelvis modeller med undervisande assistenter och stöd till obehöriga lärare kan utvecklas för att stärka undervisningen och för att obehöriga lärare på sikt ska bli behöriga.

I partimotion 2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 59 anför motionärerna att det behövs insatser mot lärarbristen inom sfi. Motionärerna menar att det kan finnas anledning att t.ex. se över möjligheterna att locka pensionerade lärare tillbaka till skolan.

Förutsättningarna för lärare och annan personal i skolan

I kommittémotion 2023/24:370 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9 föreslås regeringen överväga att återinföra systemet med lärares undervisningsskyldighet (USK) för att öka attraktiviteten i läraryrket och därmed motverka lärarbristen.

I partimotion 2023/24:990 Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 11 anför motionärerna att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att de undantag som gäller för vissa privata skolverksamheter i fråga om kravet på lärarlegitimation tas bort.

I yrkande 16 anför motionärerna att regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder som förbättrar arbetsmiljön i skolan för att motverka bristen på lärare och andra yrkesgrupper i skolan. Arbetsmiljön och arbetssituationen i övrigt i skolan är enligt motionärerna de vanligaste anledningarna till att lärare väljer att arbeta med något annat.

I partimotion 2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 50 anför motionärerna att ett nationellt riktmärke för antalet medarbetare per rektor inom förskola och skola bör utredas för att förbättra förutsättningarna för det pedagogiska ledarskapet.

I yrkande 53 föreslår motionärerna att det ska utredas hur lärares och rektorers arbetssituation kan förbättras, bl.a. genom att krav på icke nödvändig administration tas bort och genom att vissa uppgifter utförs av annan personal än lärare och rektorer.

I yrkande 55 föreslår motionärerna att det ska utredas hur särskilda karriärtjänster för lärare och rektorer i skolor med långvarigt låga resultat ska kunna införas. Enligt motionärerna kan sådana tjänster bidra till att vända utvecklingen på skolorna genom att bidra till att fler duktiga lärare och rektorer vill arbeta på dessa skolor.

Tillit till professionen

I partimotion 2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 56 anför motionärerna att regeringen ska verka för att stärka rektorers mandat och lärares möjligheter att utforma sin undervisning genom en ökad tillit till professionen. Motionärerna menar att politiker på både lokal och nationell nivå behöver visa större tillit till professionen som har utbildning och erfarenhet inom området.

I kommittémotion 2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 7 framhåller motionärerna vikten av att ha tilltro till lärarprofessionen och därmed använda tillsitsstyrning i stället för detaljstyrning och kontroller. Motionärerna menar att politikens uppgift är att ge skolans medarbetare förutsättningar att använda sin fulla kompetens.

Hot och våld mot skolpersonal

I partimotion 2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 51 föreslår motionärerna att alla skolhuvudmän ska ha handlingsplaner mot hot och våld mot rektorer och lärare. Motionärerna framhåller att ju mer förberedd

man är i skolan och samhället i övrigt, desto större är möjligheterna att avbryta potentiellt farliga situationer som kan skada både elever och lärare.

I kommittémotion 2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 26 anför motionärerna att det behövs ett systematiskt arbete för att förhindra hot och våld riktat mot rektorer och lärare som agerar inom ramen för sitt nationella uppdrag. Motionärerna vill bl.a. att Skolinspektionen ska bli bättre på att följa upp skolorna där det brister och att skolmyndigheterna tidigt ska agera för att stötta rektorer och lärare på dessa skolor.

Bakgrund och gällande rätt

Ansvarsfördelningen i skolväsendet

Riksdagen och regeringen har ett övergripande nationellt ansvar för skolväsendets resultat och utveckling. Staten anger nationella mål, krav och riktlinjer för verksamheterna i skollagen, läroplanerna och andra författningar. Staten ansvarar för tillsyn, statlig kvalitetsgranskning samt nationell uppföljning och utvärdering genom de statliga förvaltningsmyndigheterna inom området (Skolverket och Skolinspektionen).

I 2 kap. skollagen (2010:800) finns bestämmelser om huvudmän och ansvarsfördelning inom skolväsendet. Staten är huvudman för specialskolan och sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet vid en skolenhet med specialskola eller sameskola. Kommuner, i vissa fall regioner, och enskilda kan vara huvudmän för övriga skolformer. Huvudman för kommunal vuxenutbildning kan dock endast en kommun vara. Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 §). Det innebär att huvudmannen ansvarar för att inom regelverkets ramar bedriva och organisera sin verksamhet så att målen nås. Skolhuvudmannen är arbetsgivare för lärare och övriga anställda i verksamheten.

Enligt 2 kap. 9 § skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Av 2 kap. 10 § framgår att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar.

Arbetsmiljö

I arbetsmiljölagen (1977:1160) finns bestämmelser om krav på en god arbetsmiljö. Arbetsgivare har en långtgående skyldighet att arbeta förebyggande med arbetsmiljöfrågor. Arbete ska planläggas och anordnas så att det kan utföras i en sund och säker miljö (2 kap. 2 §). En utgångspunkt är att allt sådant som kan leda till ohälsa eller olycksfall ska ändras eller ersättas så att risken

för ohälsa eller olycksfall undanröjs (3 kap. 2 §). Arbetsgivaren ska systematiskt planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att arbetsmiljön uppfyller föreskrivna krav på en god arbetsmiljö (3 kap. 2 a §). Alla arbetsgivare ska bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete så att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås (Arbetsmiljöverkets föreskrifter [AFS 2001:1] om systematiskt arbetsmiljöarbete).

Det finns arbetsmiljörättsliga regler som indirekt berör antalet anställda per chef. Regelverket i arbetsmiljölagen och tillhörande föreskrifter omfattar hela arbetsmiljön, såväl den fysiska som den sociala, den organisatoriska och arbetets innehåll. Arbetsmiljöverkets föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4) ställer bl.a. krav på att de arbetsuppgifter och befogenheter som tilldelas arbetstagarna inte ger upphov till ohälsosam arbetsbelastning, vilket innebär att resurserna ska anpassas till kraven i arbetet. Regelverket omfattar alla arbetstagare, dvs. även chefer.

Vem som får undervisa i skolväsendet

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisning i skolväsendet enligt huvudregeln i 2 kap. 13 § skollagen. Vidare får i huvudsak endast legitimerade lärare eller förskollärare anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 §). Skolverket utfärdar efter ansökan legitimation till en lärare eller förskollärare som har behörighetsgivande examen (2 kap. 16 §).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven på legitimation och behörighet, eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får som huvudregel undervisa under högst ett år i sänder (2 kap. 18 § skollagen).

Utöver legitimerade och behöriga lärare eller förskollärare får det i undervisningen i fritidshemmet och förskolan finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas eller barnens utveckling och lärande främjas (2 kap. 14 § skollagen).

Lärare utan legitimation

Av 2 kap. 17 § skollagen framgår att lärare som inte uppfyller kraven på legitimation och behörighet trots det får bedriva

1. annan undervisning på ett visst främmande språk än språkundervisning om de har

- a) en utländsk lärarutbildning som motsvarar en svensk lärarexamen
 - b) kompetens att undervisa på det främmande språket
2. undervisning i fristående skolor och fristående fritidshem med viss särskild pedagogisk inriktning
 3. viss undervisning inom riksrekryterande utbildning på nationella program i gymnasieskolan.

Förskollärare som inte uppfyller kraven får trots det bedriva undervisning i fristående förskolor med viss särskild pedagogisk inriktning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka språk och vilka särskilda pedagogiska inriktningar detta gäller. Av 1 kap. 3 och 4 §§ förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare (behörighetsförordningen) framgår att det främmande språket som avses i punkt 1 är engelska och att den särskilda pedagogiska inriktningen gäller waldorfpedagogisk inriktning.

Tillkännagivande om lärare med utländsk utbildning

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen ska ta fram kunskapsunderlag och göra en konsekvensanalys av användandet av kvalificerade lärare med utländsk lärarutbildning utan lärarlegitimation för viss undervisning i skolan (bet. 2017/18:UbU19, rskr. 2017/18:221). Av regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 framgår följande (s. 317). Regeringen har tidigare meddelat att regeringen avsåg att påbörja analysen under 2020. Regeringen meddelade 2021 att arbetet inte kunnat prioriteras med anledning av den då pågående pandemin. Regeringen har inte heller därefter haft möjlighet att prioritera arbetet. Frågan bereds inom Regeringskansliet. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Anställning som rektor

Som rektor får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt (2 kap. 11 § skollagen). Varje huvudman ska se till att rektorerna går en särskild befattningsutbildning eller en utbildning som kan jämföras med denna. Utbildningen ska påbörjas snarast möjligt efter det att rektorn har tillträtt sin anställning (2 kap. 12 §).

Behörighet att undervisa i sfi

Behörig att undervisa i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) är den som har avlagt en behörighetsgivande lärarexamen om läraren har läst minst 30 högskolepoäng i ämnet svenska som andraspråk (2 kap. 31 a § behörighetsförordningen). År 2016 infördes ett statsbidrag för fortbildning av lärare när det gäller svenska som andraspråk och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare som (förordning [2016:709] om statsbidrag för fortbildning av lärare när det gäller svenska som andraspråk och kommunal

vuxenutbildning i svenska för invandrare). Statsbidraget syftade till att ge lärare behörighet att undervisa i ämnet svenska som andraspråk, behörighet att undervisa i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning eller kunskaper inom ämnet svenska som andraspråk. Sedan 2023 är statsbidraget en del av det s.k. fortbildningsbidraget (förordningen [2023:144] om statsbidrag för fortbildning av lärare och förskollärare).

Utbildningsinsatser för att minska lärarbristen

För personer med högskoleutbildning som vill bli lärare finns flera varianter av kompletterande pedagogisk utbildning (KPU). Personer med tillräckliga ämneskunskaper i ett eller flera undervisningsämnen kan läsa 90 högskolepoäng och sedan avlägga en ämneslärarexamen (förordning [2011:686] om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen). Det finns även KPU med förhöjd studietakt för personer med examen på forskarnivå (förordning [2016:705] om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå). Vidare finns en försöksverksamhet med en förkortad KPU för utbildning till grundlärare respektive till ämneslärare, båda med förhöjd studietakt (förordning [2021:1336] om försöksverksamhet med kompletterande pedagogisk utbildning som leder till grundlärarexamen eller ämneslärarexamen). Vid några lärosäten erbjuds även särskilda KPU-utbildningar med inriktning att få fler lärare, främst i ämnena matematik, naturorienterande ämnen och teknik, bl.a. i samarbete med stiftelsen Teach for Sweden. Härutöver finns s.k. arbetsintegrerad lärarutbildning, med studier på deltid kombinerad med anställning som lärare i skolväsendet. Det finns också särskilda utbildningsvägar för personer som arbetar som lärare men som saknar behörighetsgivande examen (VAL) och för personer med utländsk lärarutbildning som vill arbeta som lärare i Sverige (ULV).

Utöver att det erbjuds olika utbildningsvägar finns också statsbidrag för att underlätta deltagande i behörighetsgivande utbildning (t.ex. förordningen [2023:144] om statsbidrag för fortbildning av lärare och förskollärare) liksom statsbidrag för att möjliggöra att fler kan anställas i skolan. Ett exempel på det senare är det statsbidrag för personalkostnader som regeringen beslutade att inrätta 2023 (förordning [2023:117] om statsbidrag för personalkostnader för akutskolor, speciallärare och elevhälsan). Skolverket får under 2024 t.ex. använda nästan 500 miljoner kronor för utgifter för personalkostnader för speciallärare i enlighet med förordningen.

Karriärtjänster för lärare

Varje huvudman ska sträva efter att för undervisningen anställa lärare och förskollärare som har forskarutbildning. Huvudmännen ska också sträva efter att inrätta karriärsteg för särskilt yrkesskickliga lärare. De huvudmän som inrättar karriärstegen förstelärare och lektor har möjlighet att söka statsbidrag

(2 kap. 22 § skollagen). Syftet med att stimulera huvudmän att inrätta karriärsteg är att möjliggöra för skickliga lärare att göra karriär utan att behöva lämna undervisningen och därigenom bidra till yrkets attraktivitet, förbättrad undervisning och förbättrade studieresultat (prop. 2012/13:136). År 2014 infördes ett extra statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för fler lärare i förskoleklasser och grundskolor i utanförskapsområden så att fler förstelärare kan anställas i dessa områden (förordning [2014:145] om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare i förskoleklasser och grundskolor i utanförskapsområden). Sedan 2020 har flera olika statsbidrag för karriärsteg samlats i en förordning (förordning [2019:1288] om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare).

Karriärtjänster m.m. i utsatta skolor

Skolverket har haft i uppdrag att utvärdera det samlade statsbidraget till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare. Skolverket konstaterar att det nya samlade statsbidraget kommer skolor med särskilt svåra förutsättningar till del i större utsträckning än tidigare. Skolverket menar att statsbidraget kan bidra till bättre kvalitet i undervisningen på dessa skolor (Utvärdering av statsbidraget för karriärsteg, Rapport 2023:11). Skolverket får under 2024 använda högst 1 852 miljoner kronor för utgifter i enlighet med förordningen (2019:1288) om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare (Skolverkets regleringsbrev för 2024, beslutat 2023-12-20).

Regeringen bedömde i budgetpropositionen för 2024 att insatser för att göra lärarrollen mer attraktiv på de mest krävande skolorna är viktiga för att huvudmännen ska kunna rekrytera och behålla erfarna lärare. Genom att möjliggöra mer attraktiva arbetsförhållanden för lärare på skolor med särskilt svåra förutsättningar bedömde regeringen att eleverna får bättre möjligheter att nå målen för utbildningen. Regeringen föreslog därför att medel skulle avsättas för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i skolor med socioekonomiska utmaningar. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prop. 2023/24:1 Utgiftsområde 16, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103).

Avlastning med hjälp av lärarassistenter och andra kompetenser

Sedan 2019 kan huvudmän för förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola som anställer fler lärarassistenter ansöka om statsbidrag (1–4 §§ förordning [2019:551] om statsbidrag för anställning av lärarassistenter). Lärarassistenter är personal som avlastar lärarna så att lärarna ska kunna ägna sig åt undervisning och uppgifter som hör till undervisningen. Personer som inte har titeln lärarassistent, men som arbetar med arbetsuppgifter som avlastar lärarna, ska kunna jämföras med en lärarassistent. För att få statsbidrag ska huvudmannen själv finansiera minst lika stor del av kostnaderna för de lärarassistenter som får bidrag. Under 2024 ska högst 500 miljoner kronor användas för statsbidraget (Skolverkets regleringsbrev för 2024). Skolverket har tagit fram ett webbstöd för huvudmän

och rektorer i arbetet med att inventera och analysera lärares avlastningsbehov och möjligheterna att avlasta lärare med lärarassistenter och andra kompetenser (skolverket.se).

Skolverket erbjuder ett stödmaterial för introduktion av obehöriga lärare och förskollärare. Materialet syftar till att ge en grundläggande orientering när det gäller skolväsendets uppdrag och styrdokument, planering, uppföljning och bedömning samt en introduktion om skolan, fritidshemmet och förskolan som social arena (skolverket.se). Vidare har Skolverket på uppdrag av regeringen utformat en webbaserad utbildning som syftar till att ge lärare och förskollärare som återvänder till yrket en möjlighet att uppdatera sina kunskaper om svensk skola och förskolas styrdokument (U2016/01673/GV, U2016/01708/S m.fl.).

Utredningen om lärares administrativa börda

Regeringen beslutade i juni 2023 kommittédirektiven En minskad administrativ börda för förskollärare och lärare (dir. 2023:72). Utredaren ska göra en översyn av förskollärares och lärares administrativa uppgifter och lämna förslag för att minska den administrativa bördan. Syftet med utredningen är att frigöra tid som förskollärare och lärare kan lägga på att planera och bedriva undervisning. Utredaren ska bl.a. bedöma vilka av förskollärares och lärares uppgifter som bör prioriteras bort liksom bedöma vilka uppgifter som övrig personal som är anställd i verksamheten kan utföra. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2024.

Utredningen om varaktigt förbättrad trygghet och studiero i skolan

Regeringen beslutade i november 2023 kommittédirektiven Varaktigt förbättrad trygghet och studiero i skolan (dir. 2023:154). En särskild utredare ska utreda och föreslå åtgärder för ett stärkt ledarskap och ett effektivare arbete med trygghet och studiero i skolan.

Utredaren ska bl.a. lämna förslag som innebär att rektorns ansvar för att upprätthålla trygghet och studiero skrivs in i skollagen liksom föreslå åtgärder som säkerställer att nolltolerans råder mot alla former av trakasserier och kränkande behandling, inklusive mobbning, i skolan. Utredaren ska också se över författningsregleringen på skolområdet och lämna förslag som tydliggör att det är läraren som beslutar om undervisningen. Enligt direktivet kan skrivningar i skollagen och andra skolförfattningar uppfattas som att lärarens ansvar för undervisningen begränsas av såväl elevernas som vårdnadshavarnas rätt till inflytande, vilket enligt regeringen inte är en acceptabel ordning. Utredaren ska också bl.a. analysera och föreslå hur övrig personal som arbetar i verksamheten kan avlasta lärare i de obligatoriska skolformerna, fritidshemmet, gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan på ett sätt som bidrar till stärkt trygghet och studiero.

Uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2024.

Föreskrifter om våld och hot i arbetsmiljön

Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 1993:2) om våld och hot i arbetsmiljön gäller på alla arbetsplatser. Av föreskrifterna framgår det att arbetsgivaren, dvs. i detta sammanhang skolhuvudmannen, ska utreda de risker för våld eller hot om våld som kan finnas i arbetet och vidta de åtgärder som kan föranledas av utredningen. Arbetet ska ordnas så att risk för våld eller hot om våld så långt som det är möjligt förebyggs. Särskilda säkerhetsrutiner ska finnas för arbete som kan medföra risk för våld eller hot om våld. Rutinerna ska hållas aktuella och fortlöpande följas upp. Rutinerna ska vara kända av alla arbetstagare som kan bli berörda av riskerna. Av föreskrifterna framgår också att arbetstagare som utsatts för våld eller hot om våld snabbt ska få hjälp och stöd för att förebygga eller lindra såväl fysisk som psykisk skada liksom att arbetsgivaren ska ha särskilda rutiner för detta. Oron för att bli utsatt för hot och våld på arbetet är en psykisk belastning som också påverkar arbetsmiljön negativt. Detta ska arbetsgivaren också känna till och förebygga (av.se).

Pågående arbete om våld och hot mot skolpersonal

Arbetsmiljöverket genomför under 2023–2024 en nationell inspektionsinsats för att granska skolans förebyggande arbete mot hot och våld mot skolpersonal. Omkring 1 000 grund- och gymnasieskolor i hela landet besöks under insatsen som pågår t.o.m. juni 2024. Insatsen genomförs mot bakgrund av att anmälningarna om allvarliga händelser till Arbetsmiljöverket de senaste åren visar på en ökning av anmälningar som rör hot och våld på skolor (av.se).

Regeringen har gett Arbetsmiljöverket i uppdrag att redogöra för och analysera de anmälningar som görs till myndigheten om allvarliga olyckor, allvarliga tillbud och arbetsskador som rör hot och våld mot lärare och andra yrkesgrupper inom skolväsendet, samt i förekommande fall elever. Analysen ska omfatta vilka typer av hot och våld det handlar om, i vilka situationer hot och våld uppstår, fördelning mellan skolformer, huvudmän, skolor och geografiska områden samt, i den mån det går att se, mönster eller andra tendenser. Myndigheten ska lämna förslag på insatser för att förbättra förutsättningarna för en säker och trygg arbetsmiljö i skolväsendet. Uppdraget ska redovisas senast den 15 oktober 2024 (Arbetsmiljöverkets regleringsbrev för 2024, beslutat 2023-12-21).

Den pågående skolsäkerhetsutredningen

Regeringen beslutade i juni 2022 att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda och lämna förslag till åtgärder för att förbättra arbetet med säkerhet i skolväsendet (dir. 2022:86). Syftet med utredningen är att barn, elever, lärare, rektorer och annan personal ska ha en säker och trygg utbildnings- och arbetsmiljö. Utredaren ska bl.a. lämna förslag på hur det förebyggande arbetet mot våldsdåd i skolväsendet kan stärkas genom såväl nationella som lokala åtgärder samt lämna förslag på åtgärder för att stärka beredskap och kompetens att hantera våldssituationer. I juni 2023 överlämnade utredningen delbetänkandet

Samhället mot skolattacker (SOU 2023:28) och i mars 2024 överlämnade utredningen delbetänkandet Skolor mot brott (SOU 2024:17), vilka båda har remitterats. Uppdraget ska slutredovisas senast den 20 december 2024.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att ett antal yrkanden berör behovet av att stärka förutsättningarna för skolans personal och att göra det mer attraktivt att arbeta i skolan, t.ex. genom att arbetsmiljön förbättras. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att en skolmiljö som präglas av ordning och arbetsro för både lärare och elever är en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och nå utbildningens mål. För att fler ska vilja arbeta i skolan och för att fler lärare, förskollärare och rektorer ska välja att stanna i yrket behövs enligt utskottet en god arbetsmiljö samt goda förutsättningar för att bedriva undervisning och att utvecklas i sin profession. Utskottet uppmärksammar ett urval av insatser och arbete som pågår för att hantera lärarbristen och stärka läraryrket och som utskottet menar är värdefulla, t.ex. statsbidrag för karriärtjänster och insatser för behörighetsgivande utbildning. Mot bakgrund av den ansvarsfördelning som råder i skolan hänvisar utskottet också till att skolhuvudmännen har ett betydande ansvar när det gäller skolpersonalens förutsättningar och villkor för arbetet.

När det gäller frågorna om att minska lärares administrativa börda och att avlasta lärarna genom att fler yrkeskategorier anställs i skolan instämmer utskottet i att de är viktiga. Utskottet kan konstatera att en pågående utredning har i uppdrag att göra en översyn av förskollärares och lärares administrativa uppgifter och lämna förslag för att minska den administrativa bördan (U 2023:01). Utredaren ska bl.a. bedöma vilka av förskollärares och lärares uppgifter som bör prioriteras bort och bedöma vilka uppgifter som kan utföras av annan personal. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2024. Även utredningen om stärkt trygghet och studiero i skolan (U 2023:06) ska analysera och lämna förslag om hur annan personal kan avlasta lärare på ett sätt som bidrar till stärkt trygghet och studiero. Uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2024. Utskottet ser inte skäl att föregripa det arbete som pågår. Utskottet vill i sammanhanget vidare nämna det riktade statsbidrag för anställning av lärarassistenter som infördes 2019. Syftet med statsbidraget är att utöka antalet annan personal i skolan så att lärarna kan ägna sig åt undervisning och uppgifter som hör till undervisningen.

Utskottet vill vidare hänvisa till de insatser som görs för att förbättra förutsättningarna för lärare vid de mest utsatta skolorna. Sedan 2014 har det funnits möjligheter för huvudmän som inrättar karriärsteg för fler lärare i förskoleklasser och grundskolor i utanförskapsområden att erhålla statsbidrag så att fler förstelärare ska kunna anställas i dessa områden. Vidare vill utskottet hänvisa till att riksdagen beslutat att avsätta 165 miljoner kronor per år under åren

2024–2026 för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i skolor med socioekonomiska utmaningar.

Utskottet vill särskilt understryka att den svenska skolan behöver en skolkultur där hot och våld inte förekommer över huvud taget. Utskottet vill betona vikten av att lärare, rektorer och övrig personal i förskola och skola kan gå till sitt arbete utan att känna oro för att riskera att utsättas för hot och våld. Hot och våld i skolan, både när den riktas mot elever och mot lärare och andra anställda, påverkar arbets- och lärandemiljön starkt negativt. Utskottet ser mot denna bakgrund positivt på att regeringen har tagit flera initiativ på området. Utskottet vill särskilt lyfta fram det uppdrag om hot och våld mot lärare och andra yrkesgrupper inom skolväsendet samt i förekommande fall elever som Arbetsmiljöverket har fått och som ska redovisas senast den 15 oktober 2024. Utskottet vill vidare hänvisa till Skolsäkerhetsutredningens (U 2022:04) pågående arbete, vilket ska redovisas senast den 20 december 2024. Utskottet vill inte föregå arbetet i denna fråga.

Utskottet finner inte heller skäl att föreslå några åtgärder med anledning av de frågor som berörs i övriga yrkanden.

Mot ovanstående bakgrund, gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker utskottet därmed motionerna 2023/24:370 (SD) yrkande 9, 2023/24:990 (V) yrkandena 11 och 16, 2023/24:2451 (MP) yrkande 7, 2023/24:2482 (C) yrkandena 50, 51, 53, 55 och 56, 2023/24:2489 (C) yrkandena 26 och 27, 2023/24:2687 (S) yrkandena 17, 19, 20 och 33 samt 2023/24:2691 (MP) yrkande 59.

Personalens kompetens

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kompetensutveckling för förskolans och skolans personal och språkrav för personal i förskola och skola.

Jämför reservation 11 (V), 12 (C), 13 (MP), 14 (SD) och 15 (C) samt särskilt yttrande 1 (S).

Motionerna

Kompetensutveckling för förskolans och skolans personal

I motion 2023/24:1346 av Lars Isacson (S) framhåller motionären att fler insatser för att förbättra läsinläringen behöver övervägas, bl.a. en utbildning för lärare i metodik.

I kommittémotion 2023/24:461 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 8 föreslår motionärerna att regeringen ska ge relevanta myndigheter i uppdrag att inrätta ett kunskapslyft i medie- och informationskunskap för lärare.

Motionärerna menar att det är en viktig komponent i det demokratifrämjande arbetet.

I kommittémotion 2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 28 anför motionärerna att det pedagogiska lärandet ska stärkas och att lärare och skolledare återkommande ska få kompetensutveckling i digitalt lärande för att de på bästa sätt ska kunna använda den moderna tekniken i sin undervisning när det stärker undervisningen.

I kommittémotion 2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 38 anför motionärerna att barn och elever ska möta förskollärare och lärare med genuspedagogisk kompetens för att stärka jämställdheten i skolan.

Språkrkrav för personal i förskola och skola

I kommittémotion 2023/24:366 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 framhåller motionärerna att regeringen bör överväga att erbjuda certifiering i svenska språket för barnskötare, förskollärare och förskolerektorer som i dag är anställda på förskolor. Motionärerna menar vidare att de som inte uppfyller de föreslagna språkraven ska erbjudas kompletterande utbildning.

I motion 2023/24:2263 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) anser motionären att man bör se över möjligheten att ta fram ett språktest i syfte att säkerställa att medarbetare i förskola och skola har tillräckligt goda kunskaper i svenska.

I partimotion 2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 4 anför motionärerna att möjligheterna att ställa språkrav på personal i förskola och pedagogisk omsorg bör utredas. Motionärerna menar att det är centralt för barnens språkutveckling att de vuxna som möter dem har tillräckligt med språkkunskaper i svenska.

Bakgrund och gällande rätt

Kompetensutveckling för förskolans och skolans personal

Gällande rätt

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska vidare se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Enligt förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk ska myndigheten svara för nationellt prioriterade kompetensutvecklings-, fortbildnings- och stödinsatser inom ramen för nationella skolutvecklingsprogram, sammanställa och sprida kunskap om resultat av forskning och svara för riktade utvecklingsinsatser inom prioriterade områden (7 §). Skolverket har också i uppdrag att bedriva ett nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling och skolbibliotek (8 §).

Ett nationellt professionsprogram för förskollärare, lärare och rektorer

Riksdagen beslutade i maj 2023 att införa ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare (prop. 2022/23:54, bet. 2022/23:UbU13, rskr. 2022/23:206). Syftet med professionsprogrammet är att utveckla undervisningens kvalitet, stärka professionerna, öka yrkenas attraktionskraft och att på detta sätt öka likvärdigheten i utbildningen för eleverna.

Det nationella professionsprogrammet består av två bärande delar. Dels en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare, dels ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare. Den nationella strukturen för kompetensutveckling ska innehålla insatser som kan ligga till grund för meriteringsnivåer, men även andra kompetensutvecklingsinsatser för lärare och förskollärare samt för rektorer. Det nationella meriteringssystemet ska innehålla meriteringsnivåer och en av dessa nivåer ska förutsätta en examen på forskarnivå. De nya reglerna träder i kraft den 1 januari 2025.

Skolverket har i uppdrag att genomföra insatser för fortsatta förberedelser av professionsprogrammet. Insatserna ska bl.a. innefatta en mentorsutbildning för en kvalitativ introduktionsperiod, en rekryteringsutbildning för blivande rektorer och kompetensutveckling för rektorer i praktisk organisation och arbetsmiljö. Insatserna ska vara i linje med förslagen i betänkandet Med undervisningsskicklighet i centrum – ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling (SOU 2018:17). Uppdraget ska redovisas senast den 28 juni 2024 (Skolverkets regleringsbrev för 2023, beslutat 2022-12-22).

Rådet för professioner i skolväsendet

Regeringen har, genom en ändring i Skolverkets instruktion, beslutat att inrätta rådet för professioner i skolväsendet med företrädare för förskollärare, lärare, rektorer, huvudmän, universitet och högskolor samt företrädare för myndigheten. Rådet ska enligt instruktionen bistå Skolverket med att ta fram innehållet i en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare, och utreda frågor om ett meriteringssystem för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare (32 a och 32 b §§ Skolverkets instruktion). Ändringen trädde i kraft den 1 oktober 2022 och rådet inledde sitt arbete under våren 2023. Regeringen bedömer att rådet kommer att kunna vara ett sådant forum för nära samverkan som är en förutsättning för att relevanta kompetensutvecklingsinsatser av hög vetenskaplig kvalitet kan tas fram och ha ett sådant format som gör dem möjliga att använda för förskollärare, lärare och rektorer utifrån deras respektive förutsättningar (U2022:02319).

Fortbildningsbidraget

Regeringen beslutade i mars 2023 om förordningen (2023:144) om statsbidrag för fortbildning av lärare och förskollärare, det s.k. fortbildningsbidraget. Det nya bidraget ersatte fem tidigare statsbidrag för fortbildning, bl.a. det s.k. lärarlyftet. Bidraget kan lämnas för fortbildning av lärare och förskollärare för

att de ska få utökad behörighet, viss examen eller ny kunskap. Fortbildningsbidraget har två olika bidragsformat med en möjlighet att välja vilket av de två formaten som passar bäst utifrån de lokala behoven. Lärare och förskollärare i skolor med särskilt svåra förutsättningar har företräde till fortbildningsbidraget. Förordningen trädde i kraft den 1 juli 2023.

De nationella skolutvecklingsprogrammen

Skolverket ska bidra till att förbättra huvudmännens förutsättningar att arbeta med utveckling av verksamheten för ökad måluppfyllelse bl.a. genom att svara för nationellt prioriterade fortbildnings- och kompetensutvecklingsinsatser inom ramen för nationella skolutvecklingsprogram (7 § Skolverkets instruktion). Insatserna ska bidra till att skapa förutsättningar för barns utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för eleverna.

Skolverket tillhandahåller i april 2024 sju skolutvecklingsprogram och med hjälp av dem kan huvudmän, förskolor och skolor utveckla undervisningen och den pedagogiska verksamheten. Programmen spänner över områden som bedömning och betygssättning, styrning och ledning samt nyanlända och flerspråkiga barns och elevers lärande. Programmen riktar sig till främst till lärare, förskollärare och rektorer men det finns även moduler som riktar sig till t.ex. huvudmän och studie- och yrkesvägledare (skolverket.se).

Språkrkrav för pedagogisk personal i förskola och skola

Gällande rätt

I Sverige är svenska huvudspråk enligt språklagen (2009:600). Som huvudspråk är svenskan samhällets gemensamma språk, vilket alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och kunna använda inom alla samhällsområden (4 och 5 §§). Det allmänna har ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas. Var och en som är bosatt i Sverige ska enligt språklagen ha möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska.

Enligt huvudregeln får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen). För legitimation krävs behörighetsgivande examen (2 kap. 16 §). Den som har en utländsk förskolläro- eller lärarutbildning måste ha goda kunskaper i svenska för att få legitimation som lärare eller förskolläro. Kunskaperna ska minst motsvara den nivå som krävs för att få studera på universitet och högskola i Sverige, dvs. kunskaper som motsvarar godkänt betyg i svenska 3 eller svenska som andraspråk 3 (Skolverkets föreskrifter [2016:12] om erkännande av yrkeskvalifikationer samt villkor för behörighet och legitimation för lärare och förskolläro med utländsk utbildning). Lärare med utländsk lärarutbildning som inte uppfyller kraven på legitimation och behörighet får trots det bedriva annan undervisning på ett visst främmande språk än språkundervisning om de har kompetens att undervisa på det främmande språket (2 kap. 17 § skollagen).

Av skollagen framgår det även att det i undervisningen i fritidshemmet och förskolan, utöver legitimerade lärare eller förskollärare får finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas eller barnens utveckling och lärande främjas (2 kap. 14 §). Det framgår vidare av skollagen att huvudmannen ska se till att personalen ges möjligheter till kompetensutveckling (2 kap. 34 §).

Språkträning för anställda inom välfärden

Skolverket har under 2022–2024 i uppdrag att tillhandahålla insatser som syftar till att förbättra kunskapen i det svenska språket bland anställda inom välfärden. Insatserna ska bidra till att förbättra kommunikationen och kvaliteten inom välfärden. De ska vara inriktade mot att möta såväl arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov som behoven hos de brukare, patienter, barn, elever och andra individer som verksamheterna är till för när det gäller kommunikationen på de aktuella arbetsplatserna. Skolverket ska prioritera insatser som kan sättas in snabbt och ska sträva efter att sprida insatserna över hela landet. Uppdraget ska slutredovisas senast den 16 oktober 2024. I redovisningen ska det ingå en uppföljning av satsningen, bl.a. i fråga om hur många arbetsplatser och individer som har deltagit och hur målet, att förbättra kunskapen i det svenska språket bland anställda inom välfärden, har uppnåtts (Skolverkets regleringsbrev för 2023).

Utskottets ställningstagande

När det gäller yrkanden med förslag om förutsättningarna för och innehållet i kompetensutveckling för skolans pedagogiska personal vill utskottet anföra följande: Riksdagen beslutade i maj 2023 att införa ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare (prop. 2022/23:54, bet. 2022/23:UbU13, rskr. 2022/23:206). Professionsprogrammets ena del är en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare. Syftet med professionsprogrammet är att utveckla undervisningens kvalitet, stärka professionerna, öka yrkenas attraktionskraft och att på detta sätt öka likvärdigheten i utbildningen för eleverna. Utskottet noterar vidare att regeringen har beslutat att tillsätta ett råd för professioner i skolväsendet vilket ska bistå Skolverket bl.a. i arbetet med att ta fram relevanta kompetensutvecklingsinsatser av hög vetenskaplig kvalitet. Rådet inledde sitt arbete under våren 2023. Utskottet vill också påminna om att skolhuvudmännen enligt skollagen är skyldiga att se till att personalen får möjligheter till kompetensutveckling.

När det gäller frågan om språkkrav för pedagogisk skolpersonal konstaterar utskottet att goda kunskaper i svenska språket är ett rimligt krav vid nyanställning av personal i skol- och förskoleverksamhet. Vidare vill utskottet hänvisa till gällande bestämmelser enligt ovan och till pågående satsningar. Bland annat har Skolverket i uppdrag att under 2022–2024 tillhandahålla insatser som syftar till att förbättra kunskapen i det svenska språket bland anställda

inom välfärden. Insatserna ska vara inriktade mot att möta såväl arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov som behoven hos bl.a. barn och elever. Skolverket ska prioritera insatser som kan sättas in snabbt och sträva efter att sprida insatserna över hela landet.

Mot ovanstående bakgrund, gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker utskottet därmed motionerna 2023/24:366 (SD) yrkande 4, 2023/24:461 (V) yrkande 8, 2023/24:1346 (S), 2023/24:2263 (M), 2023/24:2451 (MP) yrkande 38, 2023/24:2482 (C) yrkande 4 och 2023/24:2489 (C) yrkande 28.

Registerkontroll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om registerkontroll.
Jämför reservation 16 (SD) och 17 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2023/24:370 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3 anför motionärerna att regeringen bör överväga en skärpt hantering av registerutdrag vid anställning inom skolväsendet samt vid skolskjuts. Motionärerna anser att registerutdraget bör utökas och även omfatta brottskategorier som t.ex. misshandel, vapenbrott, narkotikabrott och terrorbrott samt att ett nytt registerutdrag ska lämnas in varje år och därefter arkiveras.

I kommittémotion 2023/24:2484 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 28 framhåller motionärerna behovet av utökad och regelbunden registerkontroll av personal i förskola och skola för att skydda barn och ungdomar. Motionärerna menar att flera typer av brott bör omfattas av kontrollen och att regelbundna kontroller bör genomföras även under anställningstiden.

I kommittémotion 2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 7 lämnas ett liknande förslag. Motionärerna anför att regeringen skyndsamt ska verka för en utökad möjlighet till registerkontroll av personal i förskola och skola för att säkra barns trygghet.

Bakgrund och gällande rätt

Bestämmelser om registerkontroll

Enligt 2 kap. 31 § första stycket skollagen ska den som erbjuds en anställning inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan eller annan pedagogisk verksamhet visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister för den som erbjuder

anställningen. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Den som inte har visat upp ett sådant registerutdrag får inte anställas.

Alla som erbjuds en anställning i en verksamhet som omfattas av obligatorisk registerkontroll måste visa upp ett registerutdrag. Kravet på registerkontroll omfattar personal som har direktkontakt med barn, t.ex. rektorer, lärare och fritidspedagoger, men även administrativ personal, vaktmästare, lokalvårdare, kökspersonal och annan personal omfattas. Ibland anställs inte personer men de erbjuds eller tilldelas ett arbete inom verksamheten på i huvudsak samma villkor som vid en anställning. Även dessa personer ska visa upp ett registerutdrag. Detta gäller t.ex. för uppdragstagare, anställda vid bemanningsföretag eller anställda i företag som utför städning eller skolskjuts på entreprenad. Registerutdrag ska också visas upp av förskollärary- och lärarstudenter och andra studenter och elever som genomför praktik eller motsvarande i verksamheten (skolverket.se).

Registerutdraget visar om en person blivit dömd för vissa allvarliga brott, i regel under de senaste tio åren. I utdraget finns uppgifter om sexualbrott och barnpornografibrott samt mord, dråp, grov misshandel, människorov och grovt rån (17 § lagen om belastningsregister och 22 § förordning [1999:1134] om belastningsregister).

Reglerna om registerkontroll i skollagen ändrades den 1 juli 2021 genom att ett utdrag ur belastningsregistret ska visas upp i stället för att lämnas t.ex. vid anställning (prop. 2020/21:152, bet. 2020/21:UbU19, rskr. 2020/21:309). I propositionen (s. 38 f.) angav regeringen att när bestämmelserna om obligatorisk registerkontroll till skydd för barn och elever inom skolväsendet infördes ansågs skyldigheten att lämna ett registerutdrag motiverad av behovet av att i efterhand kunna kontrollera att handläggningen varit korrekt och att utdragets innehåll inte varit förvanskat (prop. 1999/2000:123 s. 19 f.). Frågan om ett registerutdrag ska lämnas in eller endast visas upp diskuterades i förarbetena till lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn, som är en lag med ett vidare tillämpningsområde än skollagen i fråga om registerkontroll. Regeringen ansåg att det fanns ett fortsatt behov av en sådan obligatorisk registerkontroll till skydd för barn och elever inom skolväsendet som föreskrivs men att hanteringen bör ta större hänsyn till personlig integritet. Enligt regeringens uppfattning fanns det skäl att välja motsvarande reglering som i lagen om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn för den registerkontroll som ska göras enligt skollagen. Bedömningen att spridningen av uppgifter ur belastningsregistret bör begränsas i så stor utsträckning som möjligt är enligt regeringen väl motiverad även inom skolväsendet. Regeringen bedömde att dokumentationen av att registerkontroll utförts kommer att vara ett tillräckligt underlag för att vid tillsyn kunna granska att kontrollen utförts (prop. 2020/21:152 s. 37 f.).

En översyn av vilka brottstyper som bör omfattas

En utredare har fått i uppdrag att biträda Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) med att se över möjligheten att utöka den registerkontroll som görs i samband med anställning inom skolväsendet (U 2024 B). Uppdraget innefattar bl.a. att göra en översyn av vilka brott som bör ingå dels i det utdrag ur belastningsregistret som enligt skollagen ska uppvisas av den som erbjuds en anställning eller på annat sätt ska anlitas eller tas emot inom skolväsendet eller annan pedagogisk verksamhet, dels i den registerkontroll som kan göras av en person som är över 15 år och som är folkbokförd där pedagogisk omsorg ska bedrivas. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2025.

I avvaktan på utredarens förslag har Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) i april 2024 remitterat en promemoria som innefattar förslag på vissa nya brott som det bedöms angeläget att snabbt föra in i regleringen om registerkontroll (U2024/01028). Registerkontrollen föreslås, förutom de brott som anges i förordningen om belastningsregister, även omfatta uppgifter om domar, beslut eller strafförelägganden där påföljd har dömts ut eller åtalsunderlåtelse meddelats för brottet involverande av en underårig i brottslighet enligt 16 kap. 5 a § brottsbalken och brott som omfattas av terroristbrottslagen (2022:666) eller motsvarande äldre lag. Ändringen i förordningen om belastningsregister föreslås träda i kraft den 1 december 2024.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka att det är grundläggande att alla barn och elever ska erbjudas en så säker och trygg skolmiljö som möjligt. Lagstiftning om registerkontroll för att skydda barn och elever mot övergrepp är därför enligt utskottet mycket viktig. En utredare har fått i uppdrag att biträda Utbildningsdepartementet med att bl.a. se över möjligheten att utöka den registerkontroll som görs i samband med anställning inom skolväsendet. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2025. Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) har också remitterat en promemoria med förslag på vissa nya brott som bedöms angelägna att snabbt föra in i regleringen om registerkontroll. Utskottet vill inte föregripa detta arbete och avstyrker därför motionerna 2023/24:370 (SD) yrkande 3, 2023/24:2484 (C) yrkande 28 och 2023/24:2489 (C) yrkande 7.

Elever med särskilda behov

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om elever med särskilda behov.
Jämför reservation 18 (SD) och 19 (C).

Motionerna

I motion 2023/24:1515 framhåller Jessica Rodén (S) att det bör övervägas att stärka dövas och hörselskadades rätt till undervisning i svenskt teckenspråk.

I motion 2023/24:1679 anför Ewa Pihl Krabbe och Per-Arne Håkansson (båda S) att förutsättningarna för funktionshindrade att studera vidare på gymnasial nivå behöver stärkas genom att det regleras att kommuner ska erbjuda anpassad gymnasieskola.

I kommittémotion 2023/24:367 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8 framhåller motionärerna att regeringen borde överväga att betona ett delat ansvar mellan skola, föräldrar och elever i bestämmelserna för åtgärdsprogram för att åtgärdsprogrammen ska nå största möjliga framgång.

I motion 2023/24:2176 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) menar motionären att det bör övervägas om rätten till blindskrift för barn och unga med grava synskador ska skrivas in i skollagen.

I motion 2023/24:2230 framför Ann-Sofie Lifvenhage (M) att möjligheterna att koppla rätten till anpassad skola till behovet av stöd utifrån diagnos bör ses över så att fler elever kan få gå i anpassad skola, t.ex. barn med en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF).

I kommittémotion 2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 16 anför motionärerna att arbetet med att skapa inkluderande lärmiljöer bör stärkas liksom forskningen och rådgivningen om lärmiljöer för att förbättra skolgången för elever med särskilda behov, t.ex. elever med NPF.

I motion 2023/24:1236 av Christofer Bergenblock (C) föreslår motionären att rätten att lära sig och använda sig av punktskrift ska skrivas in i skollagen.

I motion 2023/24:1048 av Lili André (KD) yrkande 2 framhåller motionären behovet av att ta ett nationellt ansvar för att säkerställa att man utifrån forskning ser över skolornas resurser och lärmiljöer för att minska antalet adhd-diagnoser.

I motion 2023/24:2679 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 4 föreslår motionärerna att omfattningen av den utbildning i teckenspråk som föräldrar och närstående till döva och hörselskadade barn har rätt till ska utökas.

Bakgrund och gällande rätt

Grundläggande bestämmelser om utbildningen

Alla barn och elever ska ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet, om inte annat följer av särskilda bestämmelser i skollagen (1 kap. 8 § skollagen). Alla

barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska få den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska få stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (3 kap. 2 §). Kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 8 b §).

Riksdagen beslutade i december 2023 om ändringar i skollagen som syftar till att stärka elevernas tillgång till ändamålsenliga läromedel i enlighet med regeringens förslag i propositionen Stärkt tillgång till läromedel (prop. 2023/24:21, bet. 2023/24:UbU6, rskr. 2023/24:105). Ändringarna innebär att det förtydligas att elever i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan utan kostnad ska ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2024.

Bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen). Om sådana anpassningar inte är tillräckliga ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds (3 kap. 7 §). Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna (3 kap. 8 §). Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska erhålla särskilt stöd. Behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses ska framgå av programmet. Det ska också framgå av programmet när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska få möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 §).

Om det finns särskilda skäl får ett beslut om särskilt stöd för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan innebära att det särskilda stödet ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen). Särskilt stöd kan också ges i form av distansundervisning (3 kap. 11 a §).

Av förarbetena till skollagen framgår att de särskilda skäl som kan åberopas för ett beslut om placering i särskild undervisningsgrupp är kopplade till möjligheten att skapa bättre förutsättningar att pedagogiskt hantera elevens stödbehov. Förutom inlärningsproblematik kan det handla om olika funktionsnedsättningar, språkproblem, beteendestörningar m.m. som kan ligga till

grund för bedömningen att elevens behov kan tillgodoses bättre i en annan undervisningsgrupp än i den ordinarie (prop. 2009/10:165 s. 292). Särskilt stöd kan också organiseras i form av s.k. resursskolor, dvs. skolor som begränsar sitt mottagande till elever som är i behov av särskilt stöd (10 kap. 31 a och 35 §§ skollagen). I gymnasieskolan och i anpassade gymnasieskolan får det inrättas specialklasser för elever som på grund av hörsel- eller synskada, rörelsehinder eller andra uttalade studiesvårigheter inte kan följa den vanliga undervisningen (9 kap. 8 § gymnasieförordningen [2010:2039]).

Anpassade grundskolan och anpassade gymnasieskolan

Anpassade grundskolan ska ge elever med intellektuell funktionsnedsättning en utbildning som är anpassad för dem och som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling, förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning (11 kap. 2 § skollagen).

Anpassade gymnasieskolan ska ge elever med intellektuell funktionsnedsättning en utbildning som är anpassad för dem och som ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet (18 kap. 2 § skollagen). Varje kommun ansvarar för att alla ungdomar i kommunen som tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp erbjuds utbildning av god kvalitet i anpassade gymnasieskolan. Kommunen får erbjuda utbildning som den själv anordnar eller utbildning som anordnas av en annan kommun eller en region enligt samverkansavtal med kommunen eller regionen (18 kap. 27 §). De ungdomar som tillhör målgruppen för anpassade gymnasieskolan har rätt att bli mottagna i anpassad gymnasieskola om utbildningen påbörjas före utgången av det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år (18 kap. 4 §).

Hemkommunen prövar frågan om ett barn eller en sökande tillhör målgruppen för anpassad grundskola respektive anpassad gymnasieskola (7 kap. 5 § och 18 kap. 5 § skollagen). I en utredning ska det klargöras om eleven tillhör anpassade grundskolans respektive anpassade gymnasieskolans målgrupp därför att hon eller han har en intellektuell funktionsnedsättning eller ett tillstånd som enligt skollagen jämförs med intellektuell funktionsnedsättning. Först efter en sammanvägning av en omsorgsfullt gjord pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning kan en målgrupps tillhörighet fastställas.

Specialskolan

Barn som på grund av sin funktionsnedsättning eller andra särskilda skäl inte kan gå i grundskolan eller anpassade grundskolan ska tas emot i specialskolan om de

1. är dövblinda eller annars är synskadade och har ytterligare funktionsnedsättning

2. i annat fall än som avses i 1 är döva eller hörselskadade eller
3. har en grav språkstörning.

Frågan om mottagande i specialskolan prövas av Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Ett beslut om mottagande i specialskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs (7 kap. 6 § skollagen).

SPSM ansvarar för de tio specialskolor som finns i dag. Det finns tre skolor för elever med grav språkstörning, en skola för elever med synnedsättning och ytterligare funktionsnedsättning och en skola för elever som är döva eller har hörselnedsättning i kombination med intellektuell funktionsnedsättning och elever med medfödd dövblindhet. Dessa skolor tar emot elever från hela landet. Dessutom finns fem regionala skolor där elever som är döva eller har hörselnedsättning får tvåspråkig undervisning i en teckenspråkig miljö.

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2024 att SPSM:s förvaltningsanslag skulle förstärkas så att ytterligare en skolenhet för elever med grav språkstörning kan öppnas för att kunna möta de senaste årens ökade antal elever med grav språkstörning i specialskolan. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prop. 2023/24:1 Utgiftsområde 16, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103).

Specialpedagogiska skolmyndighetens uppdrag

SPSM har till uppgift att verka för att alla barn, elever och vuxenstuderande med funktionsnedsättning får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Myndigheten ansvarar för specialpedagogiskt stöd samt för utbildning i specialskolan och i förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet med specialskola (1 § förordning [2011:130] med instruktion för Specialpedagogiska skolmyndigheten). Myndigheten ska ge råd och stöd till skolhuvudmän i specialpedagogiska frågor som rör barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning (2 §). SPSM ska anordna och medverka i kompetensutveckling, bedriva och medverka i specialpedagogisk utvecklingsverksamhet samt sammanställa och sprida kunskap om resultat av forskning som är relevant för det specialpedagogiska området (3 §).

Myndigheten ska främja och informera om tillgången till läromedel för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. Myndigheten får utveckla, anpassa, framställa och distribuera sådana läromedel i den utsträckning behoven inte kan tillgodoses på den kommersiella läromedelsmarknaden (6 §).

Barn och elever med funktionsnedsättning

För vissa elever med funktionsnedsättningar kan anpassningar i skolmiljön räcka, andra elever behöver mer omfattande stödinsatser och ingripande åtgärder. Skolans och elevhälsans personal ska sträva efter att tillsammans

med rektorn anpassa utbildningen så att den är tillgänglig och likvärdig för elever med funktionsnedsättningar (kunskapsguiden.se).

Elever som är döva och som inte har förutsättningar att uppfatta talat språk har rätt att få undervisning på svenskt teckenspråk. Enligt läroplanen för förskolan har barn som är döva rätt att få stöd i sin språkutveckling i svenskt teckenspråk. I skolan har eleverna rätt att få tvåspråkig undervisning i en teckenspråkig miljö och kan ansöka till en specialskola för elever som är döva eller har hörselnedsättning (10 § SPSM:s instruktion).

Elever med synnedsättning utan ytterligare funktionsnedsättning undervisas vanligen i sin ordinarie hemskola, tillsammans med fullt seende klasskamrater. Ett litet antal av dessa barn och ungdomar har så nedsatt syn att de läser punktskrift. Elever med synnedsättning och ytterligare funktionsnedsättning kan ansöka till en specialskola (9 § SPSM:s instruktion). SPSM producerar läromedel för elever med synnedsättning och blindhet, samt anpassar också läromedel från andra förlag. Myndigheten anpassar även nationella prov, bedömningsstöd och kartläggningmaterial för elever som läser punktskrift.

Exempel på stöd som SPSM erbjuder

På sin webbplats har SPSM samlat stöd- och kunskapsmaterial bl.a. om faktorer av betydelse för likvärdig utbildning för elever med olika funktionsnedsättningar, t.ex. material om tillgänglig lärmiljö, anpassade läromedel och it i lärandet. Myndigheten publicerar också allmänna råd till skolhuvudmän och rektorer om t.ex. elever med punktskrift som läsmedium. Utöver att tillgängliggöra information har SPSM också i uppdrag att anordna och medverka i kompetensutveckling och ge råd och stöd i specialpedagogiska frågor till skolor som har elever med funktionsnedsättning, t.ex. elever med svår synnedsättning (2 och 3 §§ SPSM:s instruktion).

SPSM tillhandahåller vidare utbildning i svenskt teckenspråk för elever som inte går i en specialskola, men som behöver lära sig svenskt teckenspråk (13 a § SPSM:s instruktion). SPSM tillhandahåller också utbildning i teckenspråk för föräldrar till barn med hörselnedsättning som vill lära sig teckenspråk för att kunna kommunicera med sitt barn och stötta sitt barns utveckling. Utbildningen består av påbyggbara kurser om sammanlagt 240 timmar. Utbildningen är kostnadsfri och den som deltar kan få ersättning för förlorad arbetsinkomst och vissa resor i anknytning till utbildningen (spsm.se, csn.se).

Pågående arbete

Nedan ges exempel på arbete som pågår för att stärka stödet till barn och elever med särskilda behov.

Socialstyrelsen och Skolverket har gemensamt tagit fram en vägledning för elevhälsan för att stärka och bidra till utvecklingen av ett likvärdigt elevhälsoarbete i hela landet. Vägledningen spänner över en rad ämnen, t.ex. arbete med

elever med funktionsnedsättning, att förebygga frånvaro och att utforma tillgängliga lärmiljöer. Materialet beskriver gällande regelverk inom respektive område och länkar vidare till material på andra myndigheters hemsidor, t.ex. till Skolverkets och SPSM:s material om hur man skapar en god lärmiljö (kunskapsguiden.se).

SPSM fick i regleringsbrevet för 2023 i uppdrag att genomföra riktade kommunikationsinsatser till huvudmän inom skolväsendet om myndighetens stöd när det gäller barn och elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Syftet är att förbättra stödet till barn och elever med sådana funktionsnedsättningar. Uppdraget redovisades i mars 2024 (dnr: 1 STY-2023/443). Av rapporten framgår det att SPSM fortsätter att utveckla ett mer främjande och proaktivt specialpedagogiskt stöd utifrån mottagande skolverksamhetens behov.

Skolverket och SPSM har i uppdrag att gemensamt ansvara för genomförandet av fortbildning i specialpedagogik. Målgruppen är förskollärare och lärare i flera skolformer. Syftet med uppdraget är att stärka den specialpedagogiska kompetensen generellt inom berörda skolformer. Innehållet i fortbildningen ska utgå från målgruppens behov och vara verksamhetsnära. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 16 oktober 2025 (U2020/06064, U2023/00932, U2023/02134).

Utredningen om mer obligatorisk undervisningstid för elever som behöver det

Regeringen beslutade i december 2023 kommittédirektiven Mer obligatorisk undervisningstid för elever som behöver det (dir. 2023:174). För att skapa bättre förutsättningar för elever att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program ska en särskild utredare se över hur elever i behov av mer undervisningstid kan få det. I uppdraget ingår att utreda hur en skyldighet för elever att delta i lovskola eller extra studietid eller annan läxhjälp kan utformas. Utredaren ska även se över bestämmelserna för när en rektor kan besluta att en elev ska gå om en årskurs, i syfte att underlätta sådana beslut. Uppdraget ska redovisas senast den 6 december 2024.

Utredningen om en förbättrad elevhälsa

En särskild utredare fick i mars 2024 i uppdrag att analysera och föreslå hur elevhälsan kan stärkas för att bättre tillgodose elevernas behov (dir. 2024:30). Utredaren ska även se över regleringen om extra anpassningar, särskilt stöd och särskild undervisningsgrupp i skolan. Regeringen konstaterar att skolans arbete med åtgärdsprogram ofta är tids- och resurskrävande och menar att det kan ifrågasättas om det i alla avseenden är en ändamålsenlig konstruktion. Utredaren ska därför ta ställning till om regleringen om extra anpassningar bör avskaffas liksom föreslå hur arbetet med stöd och särskilt stöd kan förbättras och effektiviseras. Uppdraget ska redovisas senast den 7 mars 2025.

Utredningen om mer kunskap om barn och elever med funktionsnedsättning i skolväsendet

En särskild utredare har haft i uppdrag att analysera och föreslå hur kunskapen om barn och elever med funktionsnedsättning kan öka i skolväsendet, samtidigt som skyddet för den personliga integriteten säkerställs (dir. 2022:73). Utredningen lämnade i december 2023 sitt slutbetänkande Uppföljning för utveckling – ett hållbart system för samlad kunskap om villkoren för barn och elever med funktionsnedsättning i förskola och skola (SOU 2023:95). I betänkandet föreslås bl.a. en modell för systematisk uppföljning om villkoren för barn och elever med funktionsnedsättning. Enligt utredningen kan modellen ge samhället ett underlag för att förverkliga alla barns och elevers rätt till lärande och utveckling, motverka funktionsnedsättnings konsekvenser samt bättre uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Betänkandet har remitterats.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka vikten av att alla elever som har behov av stöd får det så att fler elever får en möjlighet att nå målen för utbildningen. Det är vidare av stor vikt att skolans verksamhet svarar mot skollagens reglering om att ge stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka en funktionsnedsättnings konsekvenser.

När det gäller frågan om tillgång till läromedel anpassade till en funktionsnedsättning vill utskottet hänvisa till att riksdagen i december 2023 beslutade om ändringar i skollagen som syftar till att stärka elevernas tillgång till ändamålsenliga läromedel (prop. 2023/24:21, bet. 2023/24:UbU6, rskr. 2023/24:105). Ändringarna innebär att det förtydligas att elever utan kostnad ska ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Utskottet delar regeringens bedömning att det inte går att leva upp till bestämmelsen om att ge stöd som så långt som möjligt motverkar en funktionsnedsättnings konsekvenser utan att ge eleverna tillgång till läromedel som är anpassade efter deras förutsättningar och behov. De beslutade ändringarna träder i kraft den 1 juli 2024.

Utskottet konstaterar att anpassad grundskola respektive anpassad gymnasieskola är skolformer som enligt skollagen är anpassade för elever med intellektuell funktionsnedsättning. Vidare konstaterar utskottet att varje kommun ansvarar för att alla ungdomar i kommunen som tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp erbjuds utbildning.

När det gäller frågan om åtgärdsprogram noterar utskottet att regeringen nyligen beslutat att ge en särskild utredare i uppdrag bl.a. att föreslå hur arbetet med stöd och särskilt stöd kan förbättras och effektiviseras (dir. 2024:30). Uppdraget ska redovisas senast den 7 mars 2025. Utskottet vill inte föregå arbetet i denna fråga.

Utskottet vill hänvisa till att elever som är döva och som inte har förutsättningar att uppfatta talat språk har rätt att få undervisning på svenskt teckenspråk. Det gäller både i förskolan och skolan. I skolan har eleverna rätt att få tvåspråkig undervisning i en teckenspråkig miljö och kan ansöka till en specialskola för elever som är döva eller har hörselnedsättning. Utskottet vill också peka på de utbildningar i teckenspråk som SPSM tillhandahåller för elever som behöver lära sig svenskt teckenspråk liksom för föräldrar till barn med hörselnedsättning.

I fråga om yrkanden om att arbetet med inkluderande lärmiljöer bör stärkas noterar utskottet att Skolverket och Socialstyrelsen gemensamt har tagit fram en vägledning som bl.a. omfattar hur tillgängliga lärmiljöer kan utformas. Även Skolverket och SPSM erbjuder stödmaterial om hur lärmiljöer kan utformas bl.a. för att påverka studieron positivt och öka elevernas fokus på undervisningen.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet därmed motionerna 2023/24:367 (SD) yrkande 8, 2023/24:1048 (KD) yrkande 2, 2023/24:1236 (C), 2023/24:1515 (S), 2023/24:1679 (S), 2023/24:2176 (M), 2023/24:2230 (M), 2023/24:2489 (C) yrkande 16 och 2023/24:2679 (MP) yrkande 4.

Elevers hälsa m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om elevers hälsa m.m. och elevers psykiska hälsa.

Jämför reservation 20 (S), 21 (V), 22 (C), 23 (MP), 24 (S, V) och 25 (C).

Motionerna

Elevers hälsa m.m.

I kommittémotion 2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 75 anför motionärerna att de skolor som har de tuffaste förutsättningarna behöver få bättre möjligheter att anställa skolsocionomer som bl.a. kan hålla i kontakterna mellan vårdnadshavare, skola och socialtjänst.

I yrkande 77 framhåller motionärerna att samarbetet mellan skolan och socialtjänsten behöver stärkas, bl.a. för att minska risken för att barn och ungdomar ska begå brott.

I motion 2023/24:1925 framför Magnus Manhammar (S) att det bör övervägas om elevhälsan kan förstärkas med fokus på neuropsykiatriska funktionsvariationer och psykisk ohälsa.

I motion 2023/24:23 efterfrågar Johnny Svedin (SD) ett maxtak för antalet elever som en skolkurator får ansvara för. Motionären anser att en skolkurator inte bör ha ansvar för fler än 300 elever.

I motion 2023/24:124 av Martin Westmont (SD) anser motionären att det bör övervägas om det ska införas obligatoriska besök hos elevhälsan för alla elever som går i högstadiet eller i gymnasieskolan.

I kommittémotion 2023/24:465 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 4 föreslår motionärerna att regeringen ger lämplig myndighet i uppdrag att utreda behovet av skolläkare, skolsköterskor, skolkuratorer och skolpsykologer under de kommande tio åren. Det är enligt motionärerna avgörande att dessa funktioner stärks när ungas psykiska ohälsa ökar.

I kommittémotion 2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 12 anför motionärerna att styrningen och ledningen av elevhälsans medicinska insatser behöver säkerställas och att en särskild vägledning om rektorers och skolhuvudmäns ansvar i fråga om hälso- och sjukvård bör utformas. Motionärerna anser att rektors ansvar för elevhälsan ska framgå av skollagen och att ansvaret inte ska kunna delegeras.

I yrkande 13 framhåller motionärerna att det behöver säkerställas hur skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete kan stödja elevernas utveckling och hälsa.

I yrkande 14 anför motionärerna att det behövs bättre samverkan mellan elevhälsan, hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Motionärerna anser därför att det ska ses över om skolor ska vara skyldiga att kalla till eller delta i en samordnad individuell plan (SIP) när ett barn far illa eller riskerar att inte klara sin skolgång.

I partimotion 2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 6 framhåller motionärerna att det behöver säkerställas att skolan och elevhälsan har tillräcklig kompetens i, och tillräckliga resurser för, brottsförebyggande arbete.

I yrkande 7 anför motionärerna att samverkan mellan skolan, socialtjänsten och polisen behöver förbättras och att det är nödvändigt att höja kunskapen i skolan när det gäller att identifiera riskbeteenden.

I kommittémotion 2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 31 anför motionärerna att elevhälsan ska byggas ut. Motionärerna anser också att det bör införas ett system med en basbemanning för elevhälsan på alla skolor och att den ska vara socioekonomiskt viktad.

I motion 2023/24:2668 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 3 föreslår motionärerna att det bör utredas hur elevhälsan ska kunna få resurser för att utveckla kompetens inom barntrauma.

Elevers psykiska hälsa

I kommittémotion 2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 35 anför motionärerna att orsakerna till den ökande psykiska ohälsan bland unga och åtgärder för att motverka psykisk ohälsa inom skolan behöver utredas. Motionärerna framhåller att det behövs kunskap om vilka faktorer som orsakar den ökande psykiska ohälsan bland barn och unga för att på bästa sätt kunna arbeta förebyggande.

I motion 2023/24:2378 av Inga-Lill Sjöblom och Ardalan Shekarabi (båda S) framhåller motionärerna vikten av förebyggande åtgärder i skolan för att bekämpa psykisk ohälsa bland unga.

I partimotion 2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 27 anför motionärerna att skolor ska arbeta proaktivt med hälsofrämjande insatser för att motverka mobbning och minimera riskerna för psykisk ohälsa.

Bakgrund och gällande rätt

Gällande rätt

För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare (2 kap. 25 § skollagen).

Varje elev i grundskolan, anpassade grundskolan och specialskolan ska erbjudas minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Varje elev i sameskolan ska erbjudas minst två hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden. Eleven ska dessutom mellan hälsobesöken erbjudas undersökning av syn och hörsel och andra begränsade hälsokontroller. Vidare ska alla elever i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan erbjudas minst ett hälsobesök som innefattar en allmän hälsokontroll (2 kap. 27 § skollagen). Elever får dessutom vid behov anlita elevhälsan för enkla sjukvårdsinsatser (2 kap. 28 §).

I 29 kap. 13 § skollagen anges att skolhuvudmannen och den som är anställd i huvudmannens verksamhet, på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa, ska samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) anges det att arbete med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. Det är också angeläget att elevhälsan samverkar med övrig hälso- och sjukvård och med socialtjänsten. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. I förarbetena anges det också att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor.

Bakgrund och pågående arbete

Ett nationellt hälsoprogram för barn och unga

En särskild utredare fick i november 2019 i uppdrag att se över förutsättningarna för en mer sammanhållen god och nära vård för barn och unga. Utredningen lade fram sitt slutbetänkande *Börja med barnen!* (SOU 2021:78) i oktober 2021. Mot bakgrund av ett av utredningens förslag fick Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, SPSM, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering och Skolverket i augusti 2023 regeringens uppdrag att ansvara för att ta fram ett nationellt hälsoprogram för barn och unga t.o.m. 20 års ålder (S2023/02379). Syftet med ett nationellt hälsoprogram för barn och unga är bl.a. att skapa goda förutsättningar för hälsa och utveckling för barn och unga, samt att uppnå en sammanhållen, regelbunden och jämlik hälsouppföljning för barn och unga t.o.m. 20 års ålder, oavsett var i landet barnet eller den unge bor. Regeringen bedömer att ett nationellt hälsoprogram kan bidra till att barn och unga mår bra och utvecklas väl liksom att det kan öka förutsättningarna för att barn och unga som behöver ytterligare insatser får tillgång till det på ett enklare och snabbare sätt. Programmet ska inkludera flera centrala aktörer t.ex. mödrhälsovården, barnhälsovården, ungdomsmottagningarna, vård- och hälso-centralerna, tandvården, elevhälsan och socialtjänsten. Socialstyrelsen ska löpande informera Regeringskansliet om hur arbetet med uppdraget fortskrider och senast den 31 oktober 2026 lämna en slutredovisning av uppdraget. Slutredovisningen ska omfatta en redovisning av arbetet med programmet och förslag på eventuellt fortsatt genomförande. Socialstyrelsen ska även lämna förslag på hur programmet långsiktigt skulle kunna utvecklas, stödjas, löpande utvärderas och förvaltas.

Skolverkets och andra myndigheters arbete inom området

Det pågår ett omfattande arbete för att förbättra barns och elevers hälsa och välmående. Nedan ges exempel på detta arbete.

Skolverket och Socialstyrelsen har under 2017–2023 haft i uppdrag att tillsammans genomföra ett utvecklingsarbete för att förbättra samverkan mellan skolan, hälso- och sjukvården och socialtjänsten, så att barn och unga som riskerar en ogynnsam utveckling får tidiga och samordnade insatser (U2017/01236/GV, U2020/00363/S). Uppdraget omfattade även särskilda insatser riktade mot dels riskgrupper bland barn och unga i socialt utsatta områden, dels barn och unga som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck, dvs. uppdraget hade en uttalad brottsförebyggande inriktning. Uppdraget redovisades i december 2023 (Tidiga och samordnade insatser för barn och unga, dnr 2020:392). I arbetet har Skolverket och Socialstyrelsen bl.a. följt och gett stöd till drygt 40 utvecklingsarbeten i ca 90 kommuner och 16 regioner. I arbetet har olika framgångsfaktorer och hinder för samverkansarbetet identifierats. Myndigheterna har spridit erfarenheterna från arbetet till

kommuner, regioner och andra relevanta aktörer, något som myndigheterna har för avsikt att fortsätta göra kommande år (skolverket.se).

Socialstyrelsen och Skolverket har gemensamt tagit fram en vägledning för elevhälsan för att stärka och bidra till utvecklingen av ett likvärdigt elevhälsoarbete i hela landet. Vägledningen riktar sig främst till personal inom elevhälsan, skolhuvudmän och rektorer, lärare och övrig skolpersonal. Vägledningen spänner över en rad ämnen, t.ex. att främja psykisk hälsa hos elever, att förebygga frånvaro och att utforma tillgängliga lärmiljöer. Materialet beskriver gällande regelverk inom respektive ämne och länkar vidare till material hos andra myndigheter (kunskapsguiden.se).

Skolverket har tillsammans med SPSM och Skolforskningsinstitutet haft i uppdrag att ta fram kunskapssammanställningar inom områdena elevhälsa och stöd som kan bidra till att förbättra huvudmäns, rektorers och lärares möjligheter att välja effektiva insatser för att elever ska nå utbildningens mål. En slutsats från arbetet är att skolmyndigheterna redan bidrar med kunskap inom områdena elevhälsa och stöd, men myndigheterna har inom ramen för uppdraget gjort kunskapssammanställningar inom några delar där behov av ytterligare kunskap identifierats. SPSM tar t.ex. fram en kunskapssammanställning om arbete med att främja skolkännsamt och förebygga frånvaro (SPSM 1 STY 2022/612).

Kartläggning av ungdomars upplevda psykiska hälsa och ohälsa

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) och Folkhälsomyndigheten har haft regeringens uppdrag att genomföra en kartläggning av ungdomars upplevda psykiska hälsa och ohälsa (S2021/01354 [delvis]). Syftet med uppdraget var att öka kunskapen om hur ungdomar, såväl flickor och unga kvinnor som pojkar och unga män och unga som identifierar sig på annat sätt, uppfattar sin psykiska hälsa, både det psykiska välbefinnandet och psykiska besvär, vilka orsaker som upplevs ligga bakom eventuella psykiska besvär och vilka sätt som ungdomar själva använder för att hantera dessa. Uppdraget redovisades i juni 2023 (Att inte bara överleva, utan att faktiskt också leva, En kartläggning om ungas psykiska hälsa). MUCF har också i uppdrag att särskilt prioritera ungas psykiska hälsa (MUCF:s regleringsbrev för 2024, beslutat 2023-12-21).

Statsbidrag för personalkostnader för elevhälsan

Regeringen beslutade i mars 2023 om förordning (2023:117) för statsbidrag för personalkostnader för akutskolor, speciallärare och elevhälsan. Förordningen började tillämpas den 12 april 2023. Syftet med statsbidraget är bl.a. att stärka arbetet med stöd och anpassningar så att fler elever når utbildningens mål. Det nya statsbidraget ersatte bl.a. det tidigare statsbidraget för personalförstärkning inom elevhälsan som avser skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator.

Den pågående utredningen om en förbättrad elevhälsa

En särskild utredare fick i mars 2024 i uppdrag att analysera och föreslå hur elevhälsan kan stärkas för att bättre tillgodose elevernas behov (dir. 2024:30). Elevhälsan bör enligt regeringen kunna erbjuda barn och unga tidiga insatser utifrån ett hälsofrämjande och förebyggande perspektiv med insatser som både bidrar till god hälsa och som också skapar goda förutsättningar för lärande. Vidare bedömer regeringen att det finns behov av en regelbunden och jämlik hälsouppföljning samt jämlik tillgång till hälso- och sjukvård, inte minst för att förhindra att eventuella hälsoproblem växer sig stora. En utgångspunkt bör enligt regeringen vara att lättare besvär som t.ex. sömnsvårigheter, vissa psykiska besvär, stresssymptom, smärta eller besvär av ergonomisk karaktär bör kunna hanteras av elevhälsan. Utredaren ska därför bl.a. föreslå hur elevhälsans medicinska, psykologiska och psykosociala insatser kan stärkas liksom föreslå en elevhälsogaranti med målet att åstadkomma ändamålsenliga tidsfrister för att få stöd och hjälp av elevhälsan. Utredaren ska också analysera och föreslå hur samverkan mellan elevhälsan, skolan i övrigt, hälso- och sjukvården och socialtjänsten kan förbättras och tydliggöras.

Uppdraget ska redovisas senast den 7 mars 2025.

Den pågående utredningen om stärkt trygghet och studiero i skolan

Regeringen beslutade i november 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda och föreslå åtgärder för ett stärkt ledarskap och ett effektivare arbete med trygghet och studiero i skolan (dir. 2023:154). Utredaren ska bl.a. lämna förslag som innebär att rektorns ansvar för att upprätthålla trygghet och studiero skrivs in i skollagen (2010:800) och föreslå åtgärder som säkerställer att nolltolerans råder mot alla former av trakasserier och kränkande behandling, inklusive mobbning, i skolan. Utredaren ska också föreslå åtgärder för att skolors arbete mot mobbning, trakasserier och kränkande behandling, inklusive det förebyggande arbetet, på ett mer systematiskt sätt ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2024.

Den pågående Skolsäkerhetsutredningen

En särskild utredare fick i juni 2022 i uppdrag att lämna förslag till åtgärder för att förbättra arbetet med säkerhet i skolväsendet (dir. 2022:86). I uppdraget ingår bl.a. att föreslå en lämplig organisering av lokala eller regionala operativa samverkansorgan mellan t.ex. polis, skola, socialtjänst, vårdnadshavare och hälso- och sjukvård, vilket regeringen bedömer är avgörande för att kunna förebygga allvarlig brottslighet. Regeringen framhåller att det måste vara tydligt vilken instans rektorer, lärare, förskollärare, personal i elevhälsan eller socialsekreterare ska kontakta när en person med riskbeteende identifieras i skolväsendet för att åtgärder ska kunna sättas in.

I tilläggsdirektiv har den särskilde utredaren fått i uppdrag att föreslå hur ett lagstadgat arbete för det brottsförebyggande arbetet bör utformas för

skolväsendet (dir. 2023:22). I tilläggsdirektiv har den särskilde utredaren också fått i uppdrag att kartlägga och analysera vilka uppgifter som kan behöva utbytas mellan skola, socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter i brottsförebyggande syfte och föreslå författningsändringar som medför att sådana uppgifter kan utbytas (dir. 2023:120).

Utredningen har lämnat två delbetänkanden, Samhället mot skolattacker (SOU 2023:28) i juni 2023 och Skolor mot brott (SOU 2024:17) i mars 2024, vilka båda har remitterats. Uppdraget om att utbyta uppgifter mellan myndigheter ska redovisas senast den 20 december 2024.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet understryka elevhälsans roll och betydelse för elevers välbefinnande och möjlighet att utvecklas mot utbildningens mål. Vidare vill utskottet framföra att det framgår av skollagen att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och att elevhälsan vid behov ska samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Utskottet uppmärksammar ett urval av de insatser som pågår inom området som utskottet menar kan bidra till att skapa bättre förutsättningar för barns och ungas fysiska och psykiska hälsa och som därmed också skapar bättre förutsättningar för lärande.

Utskottet konstaterar att det kommittédirektiv om en förbättrad elevhälsa som regeringen nyligen beslutat om innefattar uppdrag som är relevanta för flera av de här aktuella yrkandena, däribland hur elevhälsans medicinska, psykologiska och psykosociala insatser kan stärkas liksom hur samverkan mellan elevhälsan, skolan i övrigt, hälso- och sjukvården och socialtjänsten kan förbättras (dir. 2024:30). Uppdraget ska redovisas senast den 7 mars 2025.

Utskottet konstaterar vidare att en ny reglering som bl.a. syftar till att stärka elevhälsan trädde i kraft den 2 juli 2023 (prop. 2021/22:162, bet. 2021/22:UbU27, rskr. 2021/22:429). Ändringarna i skollagen innebär bl.a. att elevhälsan ska samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten när behov finns och att elevhälsan ska vara en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Utskottet vill uppmärksamma uppdraget att ta fram ett nationellt hälsoprogram för barn och unga t.o.m. 20 års ålder som Socialstyrelsen m.fl. myndigheter har. Syftet med ett nationellt hälsoprogram för barn och unga är bl.a. att skapa goda förutsättningar för hälsa och utveckling för barn och unga, samt att uppnå en sammanhållen, regelbunden och jämlik hälsouppföljning för barn och unga t.o.m. 20 års ålder, oavsett var i landet barnet eller den unge bor. Programmet ska inkludera flera centrala aktörer t.ex. ungdomsmottagningarna, vård- och hälsocentralerna, elevhälsan och socialtjänsten. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 oktober 2026.

Utskottet vill vidare lyfta fram det arbete som genomförs av Skolsäkerhetsutredningen (U 2022:04). Utredaren ska bl.a. föreslå en lämplig organisering av lokala eller regionala operativa samverkansorgan mellan bl.a. polis, skola,

socialtjänst, vårdnadshavare och hälso- och sjukvård, vilket regeringen bedömer är av avgörande betydelse för att allvarlig brottslighet ska kunna förebyggas, upptäckas och förhindras. Utredaren ska också föreslå hur ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbetet bör utformas för skolväsendet. Utredaren har lämnat två betänkanden som har remitterats (SOU 2023:28 och 2024:17). Uppdraget ska slutredovisas i december 2024.

Utskottet ser inte skäl att föregripa det arbete som pågår. Utskottet finner inte heller skäl att föreslå några åtgärder med anledning av de frågor som berörs i övriga yrkanden.

Mot ovanstående bakgrund, gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker därmed utskottet motionerna 2023/24:23 (SD), 2023/24:124 (SD), 2023/24:465 (V) yrkande 4, 2023/24:1925 (S), 2023/24:2378 (S), 2023/24:2451 (MP) yrkande 31, 2023/24:2482 (C) yrkande 27, 2023/24:2489 (C) yrkande 12–14, 2023/24:2617 (S) yrkande 75 och 77, 2023/24:2668 (MP) yrkande 3, 2023/24:2669 (MP) yrkande 6 och 7 samt 2023/24:2687 (S) yrkande 35.

Elever med skolfrånvaro

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om elever med skolfrånvaro.
Jämför reservation 26 (S) och 27 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 76 föreslår motionärerna att ett nationellt frånvaroregister ska införas.

I kommittémotion 2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 34 anför motionärerna att det förebyggande arbetet för att förhindra lång och problematisk skolfrånvaro ska utvecklas liksom stödet från kommuner och regioner till både skolor och föräldrar för att elever ska komma tillbaka till skolan.

I yrkande 53 föreslår motionärerna att nationell närvarostatistik ska tas fram så att omfattningen av den problematiska skolfrånvaron kan belysas och följas över tid.

I motion 2023/24:1028 av Louise Thunström (S) yrkande 1 efterfrågar motionären fler insatser för att motverka risken för problematisk skolfrånvaro bland elever.

I yrkande 3 anser motionären att det bör övervägas om föräldrar till barn med problematisk skolfrånvaro ska erhålla stöd.

I motion 2023/24:1298 framhåller Hanna Westerén (S) att skolan måste bli bättre på tidiga insatser för att säkra och värna barns skolgång och rätt till utbildning.

I motion 2023/24:1718 föreslår Aida Birinxhiku (S) ett nationellt frånvaro-register i skolan bl.a. för att skolan snabbare ska kunna upptäcka hedersrelaterat våld och förtryck.

I motion 2023/24:2175 av Sten Bergheden (M) yrkande 1 framför motionären att det bör övervägas om ungdomar som skolkar och hamnar snett ska få pröva på arbetslivet i stället för att placeras på institutioner eller fortsätta i skolan.

I yrkande 2 framhåller motionären att fler ungdomar bör få möjlighet att lära sig yrket praktiskt i stället för genom teoretiska studier som ett sätt att minska skolket.

I partimotion 2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 24 föreslår motionärerna att möjligheten att införa ett nationellt frånvaroregister ska utredas för att garantera alla elevers rätt till skolgång och för att förbättra kunskapen om frånvarons omfattning nationellt.

Bakgrund och gällande rätt

Skollagens bestämmelser om skolplikt och frånvaro

I 7 kap. skollagen (2010:800) finns det bestämmelser om skolplikt och rätt till utbildning. Skolplikten innebär bl.a. att en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17 §).

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a §).

Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolplikt. Hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola på något annat sätt får föreskriven utbildning. Huvudmannen ska se till att eleverna i huvudmannens verksamhet fullgör sin skolgång. När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en skolenhet med en annan huvudman än hemkommunen eller det hos en sådan huvudman har inletts en utredning om elevens frånvaro ska huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till hemkommunen. Hemkommunen ska i frågor som rör skolpliktiga elever med upprepad eller längre frånvaro vid behov samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs (7 kap. 20–22 §§).

Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad denne är skyldig att göra för att så ska ske, får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter. Ett föreläggande får förenas med vite (7 kap. 23 §).

Även elever i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i gymnasieskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag. Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (15 kap. 16 § och 18 kap. 16 §).

Hemkommunens aktivitetsansvar för ungdomar

En hemkommun ska löpande under året hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen är sysselsatta som

1. inte har fyllt 20 år
2. har fullgjort sin skolplikt eller har blivit folkbokförda i landet vid en tidpunkt då de inte har skolplikt
3. inte genomför utbildning i gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola eller motsvarande utbildning
4. inte har en gymnasieexamen
5. inte har ett gymnasiebevis från anpassad gymnasieskola
6. inte har fullföljt utbildning som motsvarar gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan med godkänt resultat.

Hemkommunen ska erbjuda de ungdomar som avses i första stycket lämpliga individuella åtgärder. Åtgärder ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning (29 kap. 9 § skollagen).

Kommunen ska erbjuda motivationshöjande insatser och stöd som i första hand syftar till att ungdomen ska börja på eller återuppta en utbildning. I andra hand ska åtgärder syfta till att ungdomen ska få en annan sysselsättning, exempelvis arbete (Skolverkets allmänna råd med kommentarer om kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar).

Pågående arbete om elevfrånvaro m.m.

Som en del av Skolverkets arbete med skolutveckling och att stödja huvudmän i deras utbildningsverksamhet har myndigheten sammanställt information om frånvaro i skolan. Materialet omfattar bl.a. information om regelverket som rör skolplikt och skolans och hemkommunens ansvar för att utreda elevers frånvaro i olika skolformer men också information om elevens och

vårdnadshavarens ansvar för att se till att barnet fullgör sin skolplikt och deltar i utbildningen. Skolverket erbjuder också stödmaterial för skolors arbete med att främja närvaro och förebygga frånvaro. En god lärmiljö, tidiga insatser, samarbete och individanpassning är några delar som lyfts fram. Materialet omfattar även stöd bl.a. för hur skolan kan skapa en god lärmiljö och organisation för att främja närvaro och åtgärder för att förebygga, utreda och åtgärda frånvaro (skolverket.se).

Skolverket har i uppdrag att kartlägga elevfrånvaron i de obligatoriska skolformerna. Syftet med kartläggningen är att ge en uppföljande nationell bild över omfattningen av elevfrånvaron sedan Skolverkets kartläggning 2021. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 20 december 2024 (Skolverkets regleringsbrev för 2024).

Inom ramen för det uppdrag att ta fram kunskapssammanställningar inom områdena elevhälsa och stöd som Skolverket, SPSM och Skolforskningsinstitutet fick i regleringsbrev för 2022 tar SPSM fram en systematisk forskningsöversikt om vilka insatser i skolan som kan ge förutsättningar för att främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro. Översikten ska bl.a. beskriva vilka insatsernas effekter är och hur insatserna upplevs. Myndigheten planerar att publicera översikten under hösten 2024 (SPSM 1 STY 2022/612).

Utredningen om varaktigt förbättrad trygghet och studiero i skolan

Regeringen beslutade i november 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda och föreslå åtgärder för ett stärkt ledarskap och ett effektivare arbete med trygghet och studiero i skolan (dir. 2023:154). Utredaren ska bl.a. lämna förslag om ett nationellt frånvaroregister för de obligatoriska skolformerna och ta ställning till behovet av ett nationellt frånvaroregister som även omfattar gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan och vid behov lämna förslag om det. Utredaren ska vidare föreslå definitioner av giltig respektive ogiltig frånvaro som vid behov även förtydligar förhållandet till anmäld och oanmäld frånvaro. Det nationella frånvaroregistret ska möjliggöra systematiska uppföljningar av elevers skolfrånvaro. Uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2024.

Tillkännagivande om att införa ett nationellt frånvaroregister

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen ska se över möjligheten att införa ett nationellt frånvaroregister (bet. 2020/21:UbU3, rskr. 2020/21:14). I Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 (skr. 2023/24:75) anför regeringen bl.a. följande i ärendet.

Skolverket redovisade i december 2021 regeringsuppdraget att utreda möjligheten att införa ett nationellt frånvaroregister (U2021/04976). Redovisningen bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Regeringskansliets analys visar att frågan kräver ändringar i skollagen. Regeringen beslutade den 2 november 2023 om kommittédirektiv Varaktigt förbättrad trygghet och studiero (dir. 2023:154). I utredningens uppdrag ingår bl.a. att lämna förslag

om ett nationellt frånvaroregister som möjliggör systematiska uppföljningar av elevers skolfrånvaro. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 20 december 2024. Skolverket har fått i uppdrag att kartlägga elevfrånvaron i de obligatoriska skolformerna. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 20 december 2024. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att frågan om elever med hög skolfrånvaro är angelägen. Långvarig skolfrånvaro påverkar i första hand eleven men även elevens närstående. Utskottet vill hänvisa till att det framgår av skollagen att elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande och att frånvaro skyndsamt ska utredas om en elev har upprepad eller längre frånvaro. Utskottet vill också påminna om hemkommunens aktivitetsansvar för ungdomar under 20 år som inte genomför en gymnasieutbildning eller har en gymnasieexamen.

När det gäller frågan om insatser för att stärka det förebyggande arbetet för att förhindra problematisk skolfrånvaro vill utskottet uppmärksamma Skolverkets stödmaterial för skolors arbete med att främja närvaro och förebygga frånvaro. Utskottet noterar också SPSM:s pågående arbete att ta fram en systematisk forskningsöversikt om vilka insatser i skolan som kan ge förutsättningar för att främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro, vilken myndigheten planerar att publicera hösten 2024.

När det gäller frågan om nationell frånvarostatistik konstaterar utskottet att den pågående utredningen om varaktigt förbättrad trygghet och studiero i skolan bl.a. ska lämna förslag om ett nationellt frånvaroregister för de obligatoriska skolformerna (U 2023:06). Utredaren ska också ta ställning till behovet av ett nationellt frånvaroregister som även omfattar gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan. Uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2024. Utskottet ser inte skäl att föregripa det arbete som pågår.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2023/24:1028 (S) yrkande 1 och 3, 2023/24:1298 (S), 2023/24:1718 (S), 2023/24:2175 (M) yrkande 1 och 2, 2023/24:2482 (C) yrkande 24, 2023/24:2617 (S) yrkande 76 och 2023/24:2687 (S) yrkande 34 och 53.

Daglig fysisk aktivitet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om daglig fysisk aktivitet m.m.
Jämför reservation 28 (SD), 29 (C) och 30 (MP).

Motionerna

I motion 2023/24:653 av Serkan Köse (S) yrkande 3 framhåller motionären att fysisk aktivitet bör integreras som en del av skoldagen och att skolor bör

samarbeta med lokala idrottsklubbar för att kunna erbjuda ett varierat utbud av aktiviteter.

I motion 2023/24:1992 av Lena Hallengren (S) framhåller motionären behovet av friluftsdagar i skolan för att nå de friluftspolitiska målen och för att skapa nyfikenhet på och intresse för friluftsliv.

I kommittémotion 2023/24:367 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 18 anför motionärerna att regeringen bör överväga riktlinjer om daglig fysisk aktivitet under eller i anslutning till skoldagen och verka för att återinföra de reglerade friluftsdagarna.

I partimotion 2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 25 föreslår motionärerna att det ska skapas utrymme för fler pulshöjande aktiviteter i skolan. Motionärerna framhåller att Skolverket bör få i uppdrag att ta fram metodstöd för detta och att det bör avsättas pengar för att skapa miljöer som stimulerar till rörelse både inomhus och utomhus.

I motion 2023/24:1744 av Anne-Li Sjölund (C) yrkande 1 framför motionären att Skolverket bör få ansvar för att arbeta med det friluftspolitiska målet om ett rikt friluftsliv i skolan.

I yrkande 2 föreslår motionären att läroplanernas skrivningar om friluftsdagar, utomhuspedagogik och elevers möjlighet till rörelse under skoldagen ska förstärkas.

I yrkande 3 vill motionären att Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) får i uppdrag att utveckla och verka för en positiv rörelsekultur inom alla skolformer.

I kommittémotion 2023/24:905 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 15 anför motionärerna att läroplanens skrivning om elevers möjlighet till rörelse under skoldagen ska stärkas.

I yrkande 16 framhåller motionärerna att Skolverket och SPSM bör få i uppdrag att utveckla och verka för en positiv rörelsekultur inom alla skolformer i vilken utomhuspedagogik, friluftaktiviteter och friluftsdagar ingår.

Bakgrund och gällande rätt

Rörelse och friluftsliv i läroplaner m.fl. styrdokument

I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22) anges det att skolan ska sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen. Vidare framgår det att hälso- och livsstilsfrågor ska uppmärksammas. Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att få delta i fysiska aktiviteter och genom att vistas i olika naturmiljöer. Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att uppleva rörelsegädje och att därigenom utveckla ett intresse för att vara fysiskt aktiva. Vidare ska undervisningen bidra till en förståelse för hur fysisk aktivitet och utevistelse kan påverka hälsa och välbefinnande. I läroplanen för gymnasieskolan (Gy11) anges det bl.a. att skolan ska sträva efter att ge eleverna förutsättningar att regelbundet bedriva fysiska aktiviteter. Enligt grundskolans kursplan för ämnet idrott och hälsa ska undervisningen i ämnet

bl.a. syfta till att eleverna utvecklar allsidiga rörelseförmågor och intresse för att vara fysiskt aktiva och vistas i naturen.

Friluftsliv är ett återkommande område i grundskolans kursplan för ämnet idrott och hälsa. Till exempel är friluftsliv och utevistelse ett av tre kunskapsområden i det centrala innehållet i ämnet för samtliga skolformer på grundskolenivå och återfinns i alla tre stadier. Enligt kursplanen ska eleverna genom undervisningen få möjlighet att utveckla förmåga att vistas utomhus och i naturen under olika årstider samt utveckla förståelse för värdet av ett aktivt friluftsliv. Av betygskriterierna i årskurs 9 framgår det även att eleverna ska genomföra och planera friluftaktiviteter. Vidare finns det i läroplanen för fritidshemmet skrivningar om att elever ska ta del av ett aktivt friluftsliv.

Av skolförordningen (2011:185) framgår det att rektor ska bestämma omfattningen av den friluftsverksamhet som bedrivs under en lärares ledning (5 kap. 6 §).

Det friluftspolitiska målet om ett rikt friluftsliv i skolan

Ett rikt friluftsliv i skolan är ett av tio mål som ställts upp för friluftslivspolitiken (skr. 2012/13:51, bet. 2012/13:KrU4, rskr. 2012/13:278). I skrivelsen bedömer regeringen att detta bör innebära att förskolor, förskoleklasser, grundskolor och motsvarande skolformer samt fritidshem bedriver friluftslivsverksamhet och undervisning om förutsättningar för en god miljö och hållbar utveckling i enlighet med verksamheternas styrdokument. Barn och elever bör ha goda möjligheter att vistas utomhus (s. 26).

Naturvårdsverket, som är ansvarig myndighet för målet, redovisade i december 2023 en uppföljning av målen för friluftspolitiken (Uppföljning av målen för friluftslivspolitiken 2023, rapport 7123). Naturvårdsverket konstaterar i rapporten bl.a. att det finns ett starkt stöd för natur, utevistelse, friluftsliv och hållbarhet i förskolans och skolans läroplaner samtidigt som det finns vissa hinder för friluftsliv i skolan. Bland annat påverkar skolors lokalisering möjligheterna till natur och utevistelse. Verket konstaterar vidare att föreningar och naturskolor har bidragit med insatser för att främja friluftsliv i skolan, bl.a. genom kompetensutveckling och friluftsdagar, samt att många aktörer har tagit fram nytt undervisningsmaterial.

Kommittén för främjande av fysisk aktivitet

En särskild utredare, som också fungerade som nationell samordnare, har haft i uppdrag att genom ett utåtriktat arbete dels öka den allmänna kunskapen om de positiva effekterna som fysisk aktivitet bidrar till för den enskilde individen, dels mobilisera och engagera relevanta aktörer i samhället (dir. 2020:40 och 2023:12). Samordnaren skulle vidare lämna förslag på åtgärder som främjar fysisk aktivitet. Kommittén för främjande av fysisk aktivitet lämnade sitt slutbetänkande i juni 2023 (Varje rörelse räknas – hur skapar vi ett samhälle som främjar fysisk aktivitet? SOU 2023:29). Betänkandet omfattar bl.a. ett antal strukturförslag som syftar till att skapa ett aktivt system för att leda,

samla, driva, följa och stödja arbetet med att främja fysisk aktivitet på nationell, regional och lokal nivå. Kommittén lämnade också förslag inom sex olika områden där åtgärder bedöms vara särskilt viktiga. Ett av dessa områden rör förskola, skola och fritidshem.

Mot bakgrund av kommitténs arbete beslutade regeringen i juni 2022 att ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram förslag till nationella delmål till relevanta folkhälsopolitiska mål samt indikatorer till dessa för att ge en tydlig inriktning för arbetet med att främja en ökad fysisk aktivitet i Sverige med särskilt fokus på barn och unga. Naturvårdsverket ska bistå i arbetet utifrån sitt ansvar när det gäller genomförandet och samordningen inom friluftslivspolitikerna. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2025 (S2022/02970).

Utskottets ställningstagande

När det gäller yrkanden som handlar om barns möjligheter till daglig fysisk aktivitet delar utskottet uppfattningen att dessa frågor är aktuella och viktiga såväl för elevernas hälsa och välmående som för deras kunskapsutveckling. Utskottet påminner om att det framgår av läroplanen för grundskolan att skolan ska sträva efter att erbjuda eleverna daglig fysisk aktivitet samt att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga och delta i fysiska aktiviteter och vistelse i olika naturmiljöer.

När det gäller frågan om friluftsdagar instämmer utskottet i att det är angeläget att alla barn får möjlighet till friluftsliv och utevistelse. Friluftslivet bidrar till såväl fysisk aktivitet som till upplevelser och återhämtning och har därför betydelse för barns hälsa och välbefinnande. Utskottet vill peka på att ett rikt friluftsliv i skolan är ett av de tio mätbara mål som ställts upp för friluftslivspolitikerna (skr. 2012/13:51, bet. 2012/13:KrU4, rskr. 2012/13:278). Vidare konstaterar utskottet att friluftsliv och utevistelse är ett centralt område i grundskolans kursplan för ämnet idrott och hälsa och återfinns i alla tre stadier. I läroplanen för fritidshemmet finns också skrivningar om att elever ska ta del av ett aktivt friluftsliv.

Utskottet konstaterar att det i skolförordningen (2011:185) slås fast att rektor ska bestämma omfattningen av den friluftsverksamhet som bedrivs under en lärares ledning. Skolledare och lärare har därför en viktig roll i att främja friluftslivet i skolan.

Utskottet finner inte skäl att föreslå några åtgärder med anledning av de frågor som berörs i övriga yrkanden.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2023/24:367 (SD) yrkande 18, 2023/24:653 (S) yrkande 3, 2023/24:905 (MP) yrkande 15 och 16, 2023/24:1744 (C) yrkande 1–3, 2023/24:1992 (S) och 2023/24:2482 (C) yrkande 25.

Elever med svag svenska m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om elever med svag svenska m.m.

Jämför reservation 31 (C).

Motionerna

Elever med svag svenska

I partimotion 2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 6 anför motionärerna att den kartläggning av elevers språkkunskaper som genomförs i förskoleklassen vid behov ska leda till stödinsatser. Motionärerna framhåller särskilt behovet av att en språkscreening genomförs för att kunna fånga upp om det behövs stöd för läsförståelse.

I yrkande 7 föreslår motionärerna att det ska utredas hur elever med svag svenska ska kunna erbjudas intensivundervisning i svenska fr.o.m. förskoleklass. Motionärerna menar att detta kan skapa bättre förutsättningar för en bra skolgång, vilket också lägger grunden för det livslånga lärandet.

Enhetlig klädsel i skolan

I motion 2023/24:1404 framför Stefan Olsson (M) att regeringen bör se över möjligheten att göra skoluniformer lagliga.

Bakgrund och gällande rätt

Elever med svag svenska

Garanti för tidiga stödinsatser

Sedan den 1 juli 2019 gäller bestämmelser i skollagen om garanti för tidiga stödinsatser, den s.k. läsa-skriva-räkna-garantin (prop. 2017/18:195, bet. 2017/18:UbU10, rskr. 2017/18:333). Garantin omfattar förskoleklass och de tidiga årskurserna (1–3) i grundskolan, sameskolan och specialskolan (3 kap. 4 § skollagen). Från och med den 1 juli 2024 omfattas även anpassade grundskolan (prop. 2021/22:162, bet. 2021/22:UbU27, rskr. 2021/22:429). Syftet med garantin är att en elev i behov av stöd, tidigt ska få stöd utformat utifrån sitt behov. Garantin innebär att elever i behov av stöd ska få adekvata stödinsatser bl.a. genom att förskollärare och lärare samråder med personal med specialpedagogisk kompetens. Redan i förskoleklassen ska elevens språkliga medvetenhet och matematiska tänkande kartläggas med stöd av ett nationellt kartläggningsmaterial. Om det utifrån användningen av kartläggningsmaterialet, ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov finns en indikation på att en elev i förskoleklassen eller i lågstadiet inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås i svenska, svenska som andraspråk eller matematik,

ska ansvarig förskollärare eller lärare göra en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling för att avgöra om eleven är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd, för att nå kunskapskraven. Åtgärderna ska i så fall sättas in skyndsamt (prop. 2017/18:195 s. 1).

Skolinspektionen har sedan 2020 i uppdrag att, inom ramen för sitt kvalitetsgranskningsuppdrag, följa upp och utvärdera garantin för tidiga stödsatser. Regeringsuppdraget ska slutredovisas den 13 december 2024 (Skolinspektionens regleringsbrev för 2024, beslutat 2023-12-20).

Åtgärder för att öka deltagandet i förskolan

Från den 1 juli 2023 gäller nya bestämmelser som syftar till att fler barn ska gå i förskolan och få möjlighet till en bättre språkutveckling i svenska (prop. 2021/22:132, bet. 2021/22:UbU24, rskr. 2021/22:363). Bestämmelserna innebär bl.a. att hemkommunen inför hösten det år ett barn fyller tre år ska ta kontakt med barnets vårdnadshavare, om barnet inte redan har en förskoleplats (8 kap. 12 a § skollagen). Hemkommunen ska erbjuda och reservera förskoleplats till vissa grupper av barn, även om deras vårdnadshavare inte har anmält önskemål om förskola. Erbjudandet om plats gäller barn som är födda utomlands och har vistats i Sverige sedan högst fem år eller om barnets vårdnadshavare är födda utomlands men nu är bosatta i Sverige och har vistats här sedan högst fem år. Kommunen ska också sträva efter att erbjuda även andra barn som har behov av förskola för en bättre språkutveckling i svenska en plats i en förskola, även om deras vårdnadshavare inte har anmält önskemål om det (8 kap. 14 a §).

Pågående arbete inom området

Skolverket har i uppdrag att ta fram en plan för utveckling av kartläggningsmaterial och bedömningsstöd i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning. I uppdraget ingår bl.a. att analysera hur de obligatoriska kartläggningsmaterialen i förskoleklassen och bedömningsstöden i årskurs 1 kan utvecklas för att utifrån behov ge en bättre bild av elevens kunskaper och av vilka arbetssätt som kan användas för att ge eleven rätt stöd i rätt tid. Skolverket ska också analysera hur elevers tidiga kunskapsutveckling bättre kan följas på såväl lokal som nationell nivå, t.ex. genom ny statistikinsamling. I uppdraget ingår även att se över kartläggningsmaterialet för bedömning av nyanlända elevers kunskaper och organiseringen av kartläggningen, inklusive vilken aktör som ska utföra den. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 november 2024 (Skolverkets regleringsbrev för 2024).

Skolverket har vidare i uppdrag att genomföra insatser för att stärka barns och elevers språk-, läs-, skriv- och matematikutveckling och främja kvaliteten i undervisningen inom dessa områden. Insatserna ska riktas mot förskolan, förskoleklassen och lågstadiet i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan. Inom ramen för uppdraget ska Skolverket genomföra insatser som stärker kompetensutvecklingen för lärare och förskollärare samt

annan pedagogisk personal i förskolan och skolbibliotekarier. Skolverket ska också svara för handledarutbildning för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare som ska leda kompetensutveckling inom språk-, läs-, skriv- och matematikutveckling. Insatserna ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Uppdraget ska redovisas årligen till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 28 februari med start 2025 (Skolverkets regleringsbrev för 2024).

Riktade insatser för nyanlända och flerspråkiga barns och elevers utbildning m.m.

Skolverket fick i november 2019 i uppdrag att genomföra systematiska insatser för att stärka huvudmannens förmåga att erbjuda barn och elever som är nyanlända eller har annat modersmål än svenska en utbildning av hög och likvärdig kvalitet (U2019/03787/S). Målet är förbättrade förutsättningar för högre måluppfyllelse i förskolan, förskoleklassen och fritidshemmet och förbättrade förutsättningar för goda kunskapsresultat för elever i grund- och gymnasieskolan samt inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna. Skolverket ska löpande följa upp satsningen och årligen lämna en redovisning till regeringen (Utbildningsdepartementet) om hur genomförandet fortlöper. Praktiskt genomförs uppdraget genom att Skolverket analyserar behov och kommer överens om insatser tillsammans med huvudmän utifrån huvudmannens verksamhet och förutsättningar. I samarbetet med huvudmannen används olika metoder och verktyg som vilar på vetenskaplig grund och bygger på beprövad erfarenhet (skolverket.se).

Pågående utredningsarbete

Regeringen beslutade i december 2023 kommittédirektiven Införande av grundläggande svenska och översyn av modersmålsundervisningen (dir. 2023:175). Den särskilda utredaren ska se över ämnet svenska som andraspråk för att ämnet bättre ska möta behoven både hos elever som saknar grundläggande kunskaper i svenska språket och hos elever som kommit längre i sin andraspråksutveckling. Utredaren ska bl.a. analysera och föreslå hur behoven hos de elever som saknar grundläggande kunskaper i svenska språket kan tillgodoses, antingen genom införande av ytterligare en kursplan för ämnet svenska som andraspråk eller genom en ny del i den befintliga kursplanen för ämnet. Uppdraget ska redovisas senast den 6 december 2024.

Regeringen beslutade i december 2023 kommittédirektiven Mer obligatorisk undervisningstid för elever som behöver det (dir. 2023:174). För att skapa bättre förutsättningar för elever att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program ska en särskild utredare se över hur elever i behov av mer undervisningstid kan få det. I det ingår att utreda hur en skyldighet för elever att delta i lovskola eller extra studietid eller annan läxhjälp kan utformas. För att möjliggöra snabbare integration ska utredaren även undersöka om och hur undervisningstiden kan utökas för nyanlända elever. Uppdraget ska redovisas senast den 6 december 2024.

Enhetlig klädsel i skolan

Enligt ett beslut från Skolinspektionen den 4 december 2017 är det inte möjligt för en skola att införa krav på enhetlig klädsel (skoluniform) eftersom det strider mot skollagen (dnr 401-2017:7883). I beslutet redovisade Skolinspektionen följande rättsliga reglering som bakgrund.

Enligt 1 kap. 4 § första stycket skollagen ska utbildningen inom skolväsendet syfta till att barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Vidare framgår enligt 1 kap. 5 § första stycket skollagen att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Av 5 kap. 5 § skollagen framgår bl.a. att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektorn beslutar om ordningsregler. Av 5 kap. 6 § första stycket skollagen framgår att rektorn eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande.

I det aktuella ärendet innehöll en skolas ordningsregler bestämmelser om att eleverna skulle bära enhetlig klädsel som de kostnadsfritt fick av skolan. Om en elev bröt mot reglerna skulle skolan vidta disciplinära åtgärder mot eleven. Skolinspektionen framhåller i beslutet att elevernas klädsel bör ses som ett individuellt uttryck som bestäms av eleverna själva. Därför är det inte möjligt att ordningsreglerna innehåller krav på enhetlig klädsel. Skolinspektionen anförde vidare att det normalt inte är olagligt att kostnadsfritt erbjuda eleverna en enhetlig klädsel, vilket exempelvis förekommer på yrkesprogram och utbildningar med idrottsprofil. Problematiken uppstår när det finns en ordningsregel om enhetlig klädsel och att skolan tillämpar disciplinära åtgärder om en elev bryter mot klädkoden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka betydelsen av att barn och elever som har behov av stöd för att nå kunskapskraven faktiskt får stöd. Detta gäller inte minst elever som har bristande färdigheter i det svenska språket. Att elever har goda färdigheter att läsa, skriva och räkna är centralt för att de ska kunna nå utbildningens mål och lyckas i sina fortsatta studier. Det i sin tur har en avgörande betydelse för möjligheten till sysselsättning och att vara en aktiv samhällsmedborgare. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att Sverige är och ska fortsätta vara ett bildat land och att det därmed krävs en läsande befolkning. Utskottet ser därför med tillfredsställelse på regeringens

prioritering av insatser för att stärka barns och elevers språk-, läs- och skrivutveckling samt matematiska färdigheter av vilka utskottet uppmärksammat ett urval. Mot bakgrund av befintlig reglering och pågående arbete avstyrker utskottet motion 2023/24:2482 (C) yrkande 6 och 7.

När det gäller yrkandet om möjlighet att göra skoluniformer lagliga i skolan hänvisar utskottet till ovan redovisade bestämmelser och avstyrker motion 2023/24:1404 (M).

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 2 (SD), 3 (C) och 4 (MP).

Utskottets ställningstagande

I betänkandet behandlas motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet behandlat tidigare under valperioden. Under riksmötet 2022/23 gjordes detta i betänkandena 2022/23:UbU6 och 2022/23:UbU7. Riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför de motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2.

Reservationer

1. **Läraryrket, punkt 1 (S, MP)**

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S), Camilla Hansén (MP) och Paula Örn (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 17.

Ställningstagande

Det behövs fortsatta insatser för att motverka läraryrket. Lärarna är nyckeln till att stärka undervisningens kvalitet och att eleverna ska lära sig mer. För att öka kvaliteten i undervisningen behövs fler utbildade och skickliga lärare.

Fler behöver utbilda sig till lärare och fler vägar till läraryrket behövs. Teach for Sweden omskolar personer som redan har en akademisk utbildning samtidigt som de jobbar i skolor i utsatta områden. De har visat utmärkta resultat när det gäller genomströmning och inträde i yrket efter genomgången program och ska stödjas särskilt. Den kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU) byggdes ut av den socialdemokratiskt ledda regeringen och fortsatta satsningar behövs på utbyggd och kortare KPU.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

2. **Fler anställda i skolan, punkt 2 (S)**

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Paula Örn (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 19, 20 och 33 samt avslår motionerna 2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 27 och 2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 59.

Ställningstagande

Lärarna ska avlastas och få bättre möjlighet att ägna sig åt att planera, genomföra och följa upp sin undervisning. Därför bör fler yrkeskategorier anställas i skolan t.ex. lärarassistenter, klassmentorer, kuratorer och socialpedagoger. Ett system med läraraspiranter behöver också införas för att underlätta för obehöriga lärare som redan arbetar i skolan att utbilda sig till behörighet och jobba parallellt.

För att kunna stärka arbetet för att varje elev ska få rätt stöd i skolan innan problemen hunnit växa sig för stora behöver fler speciallärare och specialpedagoger utbildas och anställas. Alla skolor ska kunna erbjuda det stöd som behövs, exempelvis i mindre undervisningsgrupper.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

3. Fler anställda i skolan, punkt 2 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 27 och avslår motionerna

2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 19, 20 och 33 samt

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 59.

Ställningstagande

I Malmö finns vad som kallas undervisande assistenter. Det är obehöriga lärare som undervisar elever och får stöd och hjälp av en handledande behörig lärare. Exempelvis kan den handledande läraren hjälpa till med framtagande av undervisningsmaterial och lektionsplanering. För att skapa goda förutsättningar för lärarens handledning avsätts arbetstid för uppgifterna och läraren får lönepåslag. Målet är att den obehöriga läraren på sikt ska bli behörig och legitimerad. Modellen behöver spridas, men även utvecklas så att vägar till lärarexamen kan utarbetas parallellt med rollen som undervisande assistent. Lärare som får möjlighet att använda material och lektionsplaneringar gjorda av experter kan åstadkomma goda resultat. För att stödja obehöriga lärare som undervisar bör det därför tillhandahållas sådant material.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

4. Fler anställda i skolan, punkt 2 (MP)

av Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 59 och avslår motionerna

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 27 och

2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 19, 20 och 33.

Ställningstagande

Det behövs en ökad smidighet i systemet för nyanländas etablering men också en ökad likvärdighet och kvalitet. Detta gäller inte minst i undervisningen inom svenska för invandrare (SFI). Det är viktigt att se över insatser mot lärarbristen inom SFI och att se över möjligheten till en ”morot” för att locka pensionerade lärare att komma tillbaka i tjänst.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

5. Förutsättningarna för lärare och annan personal i skolan, punkt 3 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:370 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9 och avslår motionerna

2023/24:990 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 11 och 16 samt

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 50, 53 och 55.

Ställningstagande

Fram till 1990-talet var lärartjänsterna statligt reglerade. Det inbegrep t.ex. att antalet lektioner à 40 minuter var angivna genom en undervisningsskyldighet

(USK). En klasslärare hade en USK på 26 lektioner i veckan, en högstadie-lärare 24 lektioner i veckan och en gymnasielärare 21 lektioner i veckan. De lärare som höll fler schemalagda lektioner än så fick extra betalt. Förutom undervisning och obligatoriska möten kunde lärarna förlägga arbetstiden där de önskade. Lärarna hade således stor frihet att själva påverka sin arbetstid och lön. Enbart detta faktum kan ha utgjort en stor dragningskraft för dåtidens lärare på alla nivåer. Lärarbristen i dag är alarmerande och yrket måste göras mer attraktivt. Det finns all anledning att lära av historien och tillvarata beprövad erfarenhet. Undervisningsskyldigheten ska därför återinföras och den arbetsplatsförlagda arbetstiden bör luckras upp.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

6. Förutsättningarna för lärare och annan personal i skolan, punkt 3 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:990 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 11 och 16 samt avslår motionerna

2023/24:370 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9 och

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 50, 53 och 55.

Ställningstagande

Vissa privata skolkoncerner har undantag i lagstiftningen i fråga om kravet på lärarlegitimation eftersom de bedriver en stor del av undervisningen på engelska och den som undervisar på ett annat språk än svenska inte behöver ha lärarlegitimation. Även waldorfskolorna har ett undantag från kravet på lärarlegitimation. Där pekade Skolinspektionen i sin granskning från 2022 specifikt ut att bristen på behörig personal med legitimation gör att skolorna misslyckas med att leva upp till läroplanens krav på utbildningens innehåll och kvalitet (dnr. SI 2021:4940). Detta är något som måste förändras. De undantag som gäller för vissa privata skolverksamheter som rör kravet på lärarlegitimation behöver därför tas bort.

Vidare är det viktigt att förbättra lärarnas och hela skolpersonalens arbetsvillkor för att kunna motverka bristen på lärare och andra yrkesgrupper i skolan. Arbetsmiljön och arbetssituationen i skolan är de vanligaste skälen till att lärare väljer att arbeta med något annat. För att förbättra lärares arbetsmiljö behöver lärarna få fler kollegor som har annan kompetens än att vara just

lärare. Det behövs bl.a. en bättre fungerande elevhälsa. Om barn mår dåligt är det viktigt att de får ett professionellt bemötande. I dag faller det ansvaret alldeles för ofta på redan överbelastade lärare. Många utbildade lärare och förskollärare jobbar i dag inom andra yrken. Med en bättre arbetsmiljö kan många behöriga lärare lockas tillbaka till att arbeta inom skolan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

7. Förutsättningarna för lärare och annan personal i skolan, punkt 3 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 50, 53 och 55 samt avslår motionerna

2023/24:370 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9 och

2023/24:990 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 11 och 16.

Ställningstagande

Rektorernas förutsättningar för det pedagogiska ledarskapet måste förbättras. I dag har många rektorer en stor personalgrupp under sig och kan även vara rektor på flera stora enheter samtidigt. Rektorerna har genom sin närvaro en stor betydelse för lärarnas arbetsmiljö och för förutsättningarna att ge elever bra undervisning. I hela välfärdssektorn finns ett grundläggande bekymmer med för många medarbetare per chef. Det här är ett arbetsmiljöproblem och ett jämställdhetsproblem eftersom skolan är en kvinnodominerad sektor. Det behövs därför ett nationellt riktmärke för antalet medarbetare per rektor.

Det är vidare högst angeläget att skapa en bättre arbetsmiljö och frigöra mer tid till undervisning och pedagogiskt ledarskap. Onödig administration måste bort. Tilliten till professionen måste öka. Det handlar om att såväl lätta på skollagens krav på dokumentation som att skolmyndigheternas begäran av dokumentation ska vara hanterbara. Vissa uppgifter kan läggas på andra kompetenser inom skolan för att frigöra tid för undervisning. Regeringen bör därför lägga fram en proposition baserad på tillitsdelegationens betänkande för att minska kortsiktig och ryckig styrning samt detaljerad och administrativt betungande uppföljning.

I bl.a. utanförskapsområden finns skolor som har stora utmaningar och som har haft låg måluppfyllelse under en längre tid. För att vända utvecklingen krävs ett tydligt och inkluderande ledarskap. En förutsättning är också att

huvudmannen ger särskilt stöd utifrån skolans utmaningar för att inte rektorns uppdrag ska bli alltför tungt. För att fler duktiga lärare och rektorer ska vilja arbeta på skolor med större utmaningar behövs en satsning på karriärtjänster för lärare och rektorer i skolor med långvarigt låga resultat.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

8. Större tillit till professionen, punkt 4 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 56 och

avslår motion

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 7.

Ställningstagande

Endast ett fåtal rektorer anser att de har stora möjligheter att påverka nämndens eller styrelsens beslutsfattande. Rektorns mandat att fatta nödvändiga beslut för sin organisation och för att eleverna ska kunna få det stöd de behöver måste öka. Personalen inom förskola och skola har lång utbildning och erfarenhet och tilliten till professionen måste öka. Det är de som vet vad som behövs inom deras verksamheter. Politiker på både lokal och nationell nivå måste visa större tillit till professionen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

9. Större tillit till professionen, punkt 4 (MP)

av Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 7 och

avslår motion

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 56.

Ställningstagande

Miljöpartiet har hög tilltro till lärarnas kompetens och erfarenhet. Vi behöver komma tillbaka till ett samhälle som har hög tillit till skolan och de som jobbar där. Politikens uppgift är att skapa förutsättningar för en skola där vi kan lita till elevens nyfikenhet och lärarens kompetens. Som ger lärarna förutsättningar och mandat att göra ett bra jobb och möta varje elev utifrån deras naturliga lust att lära, även när eleven har stora behov av särskilt stöd. Politikens uppgift är inte att detaljstyra och kontrollera pedagogen i det dagliga arbetet i klassrummet, utan att ge förutsättningar för skolans medarbetare att använda sin fulla kompetens.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

10. Hot och våld mot skolpersonal, punkt 5 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 51 och
2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 26.

Ställningstagande

De allvarliga skoldåd som har inträffat under de senaste åren visar på behovet av en tydlig strategi för att både förhindra dåd och minimera skadan vid pågående dödligt våld. Det krävs både genuin kunskap och stark samverkan mellan myndigheter för att förhindra grövre våldsdåd eller skolattacker menar Skolsäkerhetsutredningen. Ju mer förberedd skolan och samhället i övrigt är, desto större möjligheter att avbryta potentiellt farliga situationer som kan skada både elever och lärare. Huvudmännen, som är ytterst ansvariga för skolans studie- och arbetsmiljö, bör ha handlingsplaner och strategier för att hantera en potentiell farlig situation och hot och våld mot elever och lärare.

Skolan ska inte utgöra en frizon för brott. Att känna trygghet är en förutsättning för att kunna nå målen i skolan och en lärare måste känna att läraren har mandat att kunna agera för att upprätthålla tryggheten i klassrummet. Vissa skolor lyckas bättre än andra. En viktig faktor för framgång är ett skickligt ledarskap hos rektorer och lärare. Skolor behöver använda de sanktionsmöjligheter som finns och kunskapen hos och stödet för lärarna behöver öka. I arbetet med att skapa trygghet och studiero måste Skolinspektionen bli bättre på att följa upp de skolor där det brister. Skolmyndigheterna behöver också tidigt agera för att stötta rektorer och lärare på dessa skolor. Det

finns vidare ett behov av att skärpa straffen för hot och våld riktat mot rektorer och lärare som agerar inom ramen för sitt nationella uppdrag.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

11. Kompetensutveckling för förskolans och skolans personal, punkt 6 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:461 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 8 och avslår motionerna

2023/24:1346 av Lars Isacsson (S),

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 38 och

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 28.

Ställningstagande

I nuläget är det endast genom skolan som alla barn och unga kan nås av en fullgod undervisning i medie- och informationskunskap. Det finns goda exempel på lokal och regional nivå, men det saknas resurser för att nå alla på en nationell nivå. Lärare behöver som ett första steg ett kunskapslyft i medie- och informationskunskap. Också källtillit är en viktig komponent i det demokratifrämjande arbetet. Om man inte vågar lita på etablerade medier skapas en misstro som gör att alla fakta värderas utifrån samma premisser. Det riskerar att skada den svenska demokratin, vilken i hög utsträckning bygger på tillit. Regeringen bör därför ge relevanta myndigheter i uppdrag att inrätta ett kunskapslyft för lärare i medie- och informationskunskap.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

12. Kompetensutveckling för förskolans och skolans personal, punkt 6 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 28 och
avslår motionerna
2023/24:461 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 8,
2023/24:1346 av Lars Isacsson (S) och
2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 38.

Ställningstagande

Det är viktigt att personalen i skolan kan använda den moderna tekniken på bästa sätt i sin undervisning när det stärker undervisningen. Lärarutbildningarna ska därför ha med det digitala perspektivet i relevanta ämnen, och lärare och skolledare ska återkommande få kompetensutveckling i digitalt lärande.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

13. Kompetensutveckling för förskolans och skolans personal, punkt 6 (MP)

av Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 38 och
avslår motionerna
2023/24:461 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 8,
2023/24:1346 av Lars Isacsson (S) och
2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 28.

Ställningstagande

Jämställdheten i skolan måste stärkas. I dag får pojkar lägre betyg, blir inte lika ofta behöriga till gymnasieskolan och går heller inte ut gymnasiet med examen i samma utsträckning som flickor. Könsskillnaderna i skolresultat har funnits så länge att de ibland tas för givna, trots att erfarenheten visar att det går att minska skillnaderna. Vi behöver möta pojkar med samma höga förväntningar som flickor i skolan och erbjuda likvärdiga möjligheter att utvecklas och lyckas med sina studier. Det är självklart att barn och elever ska möta förskollärare och lärare med genuspedagogisk kompetens.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

14. Språkrav för personal i förskola och skola, punkt 7 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:366 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 och
avslår motionerna
2023/24:2263 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och
2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

Regeringen borde överväga att erbjuda certifiering i svenska språket på nivå C1 för de barnskötare, förskollärare och förskolerektorer som i dag är anställda på förskolor. Redan befintlig pedagogisk personal och förskolerektorer som inte uppfyller ett språkrav i svenska motsvarande nivå C1 ska erbjudas kompletterande utbildning. Skollagen och förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare ska ändras i enlighet med förslagens intentioner.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

15. Språkrav för personal i förskola och skola, punkt 7 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 4 och
avslår motionerna
2023/24:366 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 och
2023/24:2263 av Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Ställningstagande

Det är centralt för barns språkutveckling att de vuxna som möter dem, och också får betalt för att bedriva en pedagogisk verksamhet, har tillräckliga språkkunskaper i svenska. För att få bedriva pedagogisk omsorg och förskola måste man ha goda språkkunskaper i svenska. Det behöver därför ställas tydliga språkkrav i svenska på personalen i både förskola och pedagogisk omsorg.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

16. Registerkontroll, punkt 8 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:370 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3 och avslår motionerna

2023/24:2484 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 28 och

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 7.

Ställningstagande

Ett inlämnat registerutdrag är en viktig del av skolans säkerhetsarbete och barnperspektivet måste väga tyngst i denna fråga. Registerutdraget bör lämnas in till rektor och därefter arkiveras. Registerutdraget bör utökas och även omfatta brottskategorier som misshandel, olaga frihetsberövande, rån, stöld, grov stöld, vapenbrott, alkoholbrott (t.ex. langning), narkotikabrott och terrorbrott. Skollagens bestämmelser om registerkontroll ska utvidgas till att även omfatta chaufförer som anlitas vid skolskjuts. Ett nytt registerutdrag bör lämnas in varje år. Regeringen borde i sitt arbete överväga att införa skärpt hantering av registerutdrag där fler brottskategorier redovisas vid anställning inom skolväsendet samt vid skolskjuts.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

17. Registerkontroll, punkt 8 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2484 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 28 och

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 7 och
avslår motion

2023/24:370 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Det är avgörande att huvudmannen har och tar ett tydligt ansvar för att säkerställa att den personal som anställs i förskolan och skolan är lämplig för att vistas bland barn. Med tanke på de avslöjanden som skett de senaste åren är det tydligt att dagens krav om registerkontroll inte räcker, t.ex. när grovt kriminella får arbeta på skolor. Uppvisande av registerutdrag bör kunna avkrävas på regelbunden basis av personal i förskolan och skolan när det anses befogat. Utdraget bör inte heller kunna vara så gammalt som ett år. Ett exempel på problemen med dagens regelverk är att en person som dömts för misshandel, flera rån, olaga frihetsberövande och övergrepp i rättsak har anställts i skolan eftersom dessa brott inte framgår av det registerutdrag som i dag ska uppvisas. Det är tydligt att de brott som måste vara med på registerutdraget måste utvidgas till fler brottkategorier kopplat till allvarliga brott mot andra människor. I dag framgår t.ex. inte brottkategorier som rån eller terrorism av registerutdraget.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

18. Elever med särskilda behov, punkt 9 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:367 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8 och

avslår motionerna

2023/24:1048 av Lili André (KD) yrkande 2,
 2023/24:1236 av Christofer Bergenblock (C),
 2023/24:1515 av Jessica Rodén (S),
 2023/24:1679 av Ewa Pihl Krabbe och Per-Arne Håkansson (båda S),
 2023/24:2176 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
 2023/24:2230 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
 2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 16 och
 2023/24:2679 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

Bestämmelser om åtgärdsprogram återfinns i skollagens tredje kapitel. För att dessa åtgärdsprogram ska nå största möjliga framgång behövs ett delat ansvar mellan skolan, föräldrar och elever. I skollagen behöver därför ett delat ansvar mellan skolan och föräldrarna betonas för åtgärdsprogrammen i lågstadiet och ett delat ansvar mellan skolan och eleverna betonas för åtgärdsprogrammen i övriga årskurser.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

19. Elever med särskilda behov, punkt 9 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 16 och
 avslår motionerna
 2023/24:367 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8,
 2023/24:1048 av Lili André (KD) yrkande 2,
 2023/24:1236 av Christofer Bergenblock (C),
 2023/24:1515 av Jessica Rodén (S),
 2023/24:1679 av Ewa Pihl Krabbe och Per-Arne Håkansson (båda S),
 2023/24:2176 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
 2023/24:2230 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och
 2023/24:2679 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

Det är i dag alltför många elever med särskilda behov som inte får den hjälp och det stöd som de behöver för att klara sin skolgång, oavsett om det handlar

om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) eller fysiska funktionsvariationer. Trots att skollagen är tydlig med att alla elever ska få stöd efter behov är det alltför ofta familjer måste slåss för sina rättigheter. Så ska det inte vara. Det är viktigt att staten tar sitt ansvar och genom skolmyndigheterna stöttar skolorna i deras uppdrag att förbättra skolgången för elever med särskilda behov. Det behövs också mer kunskap om inkluderande lärmiljöer och hur skolor kan arbeta aktivt för en bra skolgång för elever med NPF. Forskningen behöver därför stärkas på området.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

20. Elevers hälsa m.m., punkt 10 (S)

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Paula Örn (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 75 och 77 samt avslår motionerna

2023/24:23 av Johnny Svedin (SD),

2023/24:124 av Martin Westmont (SD),

2023/24:465 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 4,

2023/24:1925 av Magnus Manhammar (S),

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 31,

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 12–14,

2023/24:2668 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 3 och

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

En fungerande, trygg och välkomnande skola ska vara varje barns vardag. En nolltolerans mot skolfrånvaro, i linje med skolplikten, ger förutsättningar för samhället att fånga upp alla barns behov. Även de som inte har stöd hemifrån ska känna att samhället förväntar sig att de dyker upp på lektionerna och anstränger sig. Genom att stärka samarbetet mellan skolan och socialtjänsten ser vi till att tidigt fånga upp unga på glid och sätta in rätt insatser. Det minskar också risken för att barn och ungdomar ska falla in i kriminalitet. Elever som klarar skolan begår nämligen mycket sällan brott. Därutöver behöver de skolor som har det tuffast få bättre förutsättningar att anställa socionomer som sköter kontakten mellan vårdnadshavare, skolan och socialtjänsten. Skolsocionomer kan även arbeta med att söka upp de elever som har problem med frånvaro.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

21. Elevers hälsa m.m., punkt 10 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:465 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 4 och avslår motionerna

2023/24:23 av Johnny Svedin (SD),

2023/24:124 av Martin Westmont (SD),

2023/24:1925 av Magnus Manhammar (S),

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 31,

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 12–14,

2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 75 och 77,

2023/24:2668 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 3 och

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Skolläkare, skolsköterskor, skolkuratorer och skolpsykologer måste finnas närvarande i skolverksamheten i betydligt större utsträckning än i dag. Likt prognosen som Skolverket sammanställer när det gäller behovet av lärare och förskollärare, är det även nödvändigt att behovet av skolläkare, skolsköterskor, skolkuratorer och skolpsykologer utreds. Att dessa funktioner stärks är avgörande i en tid när ungas psykiska ohälsa ökar. En lämplig myndighet bör därför få i uppdrag att utreda behovet av skolläkare, skolsköterskor, skolkuratorer och skolpsykologer under de närmaste tio åren.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

22. Elevers hälsa m.m., punkt 10 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 12–14 och avslår motionerna
2023/24:23 av Johnny Svedin (SD),
2023/24:124 av Martin Westmont (SD),
2023/24:465 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 4,
2023/24:1925 av Magnus Manhammar (S),
2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 31,
2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 75 och 77,
2023/24:2668 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 3 och
2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Den psykiska och fysiska ohälsan hos unga tilltar, något som blev alltmer märkbart under coronapandemin. Den oroväckande trenden är särskilt påtaglig hos flickor, och det krävs att det tas ett nationellt grepp om problemet där fokus ligger på det förebyggande arbetet.

Elevers hälsa är tätt kopplad till elevers möjligheter att nå kunskapsmålen. Av skollagen behöver det därför klart och tydligt framgå att rektorerna ansvarar för och samordnar elevhälsan, ett ansvar som inte ska gå att delegera bort. Det handlar till stor del om det faktum att rektorn är den som har budgetansvar och därför ytterst kan fatta beslut om mer resurser och rekryteringar. Genom att lyfta ansvaret till högsta nivå på skolorna kommer det finnas ett lagkrav om att ta elevhälsan på allvar på alla skolor. Skolledningen och skolhuvudmännen behöver också bättre stöd i sitt uppdrag för att främja elevers hälsa och utveckling. En särskild vägledning om rektorers och skolhuvudmäns ansvar i fråga om hälso- och sjukvård ska därför utformas så att elevhälsoarbetet blir mer likvärdigt oavsett var i landet skolan ligger.

För att kunna få en helhetsbild av ungas behov och utmaningar och kunna erbjuda ett mer heltäckande stöd behövs vidare en bättre samverkan mellan elevhälsan, hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Det behövs en sammanhållen journalföring för elevhälsan och hälso- och sjukvården. Skolor bör också ha en skyldighet att kalla till eller delta i samordnad individuell plan (SIP) när ett barn riskerar att inte klara skolgången eller har ett behov av insatser från flera samhällsinstanser. Att skolan ska kunna kalla till gemensamma möten när en elev riskerar att inte klara undervisningen borde vara självklart.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

23. Elevers hälsa m.m., punkt 10 (MP)

av Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 31 och

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 6 och 7 samt

avslår motionerna

2023/24:23 av Johnny Svedin (SD),

2023/24:124 av Martin Westmont (SD),

2023/24:465 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 4,

2023/24:1925 av Magnus Manhammar (S),

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 12–14,

2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 75 och 77 samt

2023/24:2668 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Utöver att säkerställa en likvärdig skola för alla är det nödvändigt att kunskapen i skolan för att identifiera riskbeteenden höjs och samverkan med andra aktörer i det brottsförebyggande arbetet stärks. När kompetensen i brottsförebyggande arbete finns och myndigheterna samordnar sina insatser finns det också goda möjligheter att barn får stöd tidigt. Ingen elev ska falla mellan stolarna. Vi behöver skapa lokala samarbeten under ledning av kommunen, där kommunens socialtjänst, skola, polis, civilsamhälle, fritidsverksamhet m.fl. ingår.

Det är vidare viktigt att säkerställa att elevhälsan har kompetens i brottsförebyggande arbete, kan identifiera problem och i samverkan med andra aktörer göra något åt dem. Det är också centralt att elevhälsan arbetar strategiskt i det främjande och förebyggande arbetet och inte bara åtgärdande. Detta kräver att elevhälsan har tillräckliga resurser, och att dessa resurser är fördelade så att de skolor som har störst behov också har bäst möjligheter att satsa på fler anställda, mindre grupper och insatser i rätt tid.

Det behövs också en utbyggd elevhälsa på våra skolor. I dag har skolläkare ansvar för ca 10 000 elever i genomsnitt och psykologer för 1 500 elever i genomsnitt. Det behöver bli fler skolläkare, skolpsykologer, skolsköterskor och kuratorer i den svenska skolan. Det bör införas ett system med en basbemanning för elevhälsan på alla skolor utifrån en socioekonomisk viktning av eleverna på skolan, där skolor med sämre förutsättningar i mer utsatta områden måste ha en mer utbyggd elevhälsa.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

24. Elevers psykiska hälsa, punkt 11 (S, V)

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S), Lorena Delgado Varas (V) och Paula Örn (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 35 och
avslår motionerna
2023/24:2378 av Inga-Lill Sjöblom och Ardalan Shekarabi (båda S) och
2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 27.

Ställningstagande

Den psykiska ohälsan bland barn och unga har ökat de senaste åren. Det ställer nya krav på elevhälsan och på barn- och ungdomspsykiatrin. Men det reser också frågan om hur vi bäst förebygger psykisk ohälsa. För att kunna arbeta förebyggande på ett effektivt sätt behöver vi veta vilka faktorer som orsakar den ökande psykiska ohälsan bland barn och unga. Det finns inget samlat kunskapsunderlag om orsakerna till detta. Det bör därför utredas varför barn och unga allt oftare drabbas av psykisk ohälsa. Inom ramen för en sådan utredning behöver många olika tänkbara orsakssamband analyseras, såsom huruvida utvecklingen i Sverige skiljer sig från den i andra länder och hur förändringar i det svenska skolsystemet har påverkat utvecklingen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

25. Elevers psykiska hälsa, punkt 11 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 27 och
avslår motionerna
2023/24:2378 av Inga-Lill Sjöblom och Ardalan Shekarabi (båda S) och

2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 35.

Ställningstagande

Elevhälsans förebyggande arbete är ett viktigt verktyg för att upptäcka elever som mår dåligt. En screening av den psykiska hälsan bör därför göras vid den vanliga hälsokontrollen hos elevhälsan för att tidigt fånga upp barn som riskerar att må, eller redan mår, dåligt. Mer behöver också göras för att barn och ungdomar ska känna sig trygga i sina skolor. Det ska vara nolltolerans mot mobbning och våld i skolan. Det måste bli lättare att flytta på den som mobbar, den som utsätter andra elever för brott eller på annat sätt får andra elever att känna sig otrygga. Skolor ska arbeta proaktivt med hälsofrämjande insatser för att motverka mobbning och minimera risker för psykisk ohälsa.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

26. Elever med skolfrånvaro, punkt 12 (S)

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Paula Örn (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:1718 av Aida Birinxhiku (S),

2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 76 och

2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 34 och 53 samt avslår motionerna

2023/24:1028 av Louise Thunström (S) yrkandena 1 och 3,

2023/24:1298 av Hanna Westerén (S),

2023/24:2175 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2 samt

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 24.

Ställningstagande

Det förebyggande arbetet för att motverka att elever får lång och problematisk frånvaro behöver utvecklas, liksom kommunernas och regionernas stöd till både skolor och föräldrar för att elever ska komma tillbaka till skolan. Elever som klarar skolan begår mycket sällan brott. Nationell närvarostatistik där omfattningen av problematisk frånvaro kan belysas och följas över tid bör tas fram. Ett nationellt frånvaroregister bör därför införas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

27. Elever med skolfrånvaro, punkt 12 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 24 och avslår motionerna

2023/24:1028 av Louise Thunström (S) yrkandena 1 och 3,

2023/24:1298 av Hanna Westerén (S),

2023/24:1718 av Aida Birinxhiku (S),

2023/24:2175 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 76 och

2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 34 och 53.

Ställningstagande

För att inga elever ska falla mellan stolarna när det gäller problematisk skolfrånvaro så behöver det finnas ett nationellt frånvaroregister. Skolverket har tidigare utrett möjligheten att införa ett nationellt frånvaroregister. Det är nu dags att det genomförs för att garantera alla elevers rätt till skolgång och för att förbättra kunskapen om frånvarons omfattning nationellt.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

28. Daglig fysisk aktivitet m.m., punkt 13 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:367 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 18 och avslår motionerna

2023/24:653 av Serkan Köse (S) yrkande 3,

2023/24:905 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 15 och 16,

2023/24:1744 av Anne-Li Sjölund (C) yrkandena 1–3,

2023/24:1992 av Lena Hallengren (S) och

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 25.

Ställningstagande

Forskning inom fysiologi har visat att ökad fysisk rörlighet är bra för hjärnan och hjärtat, ger bättre koncentrations- och inlärningsförmåga, ökat välbefinnande, stärkt självförtroende samt ökad social förmåga. Daglig fysisk aktivitet kan naturligtvis även begränsa ökningen av barnfetma. Utöver detta, och för att ytterligare ge möjlighet till fysisk aktivitet, anser vi att de reglerade friluftsdagarna ska återinföras. Regeringen bör därför överväga riktlinjer om daglig fysisk aktivitet under eller i anslutning till skoldagen samt verka för att återinföra de reglerade friluftsdagarna.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

29. Daglig fysisk aktivitet m.m., punkt 13 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 25 och avslår motionerna

2023/24:367 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 18,

2023/24:653 av Serkan Köse (S) yrkande 3,

2023/24:905 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 15 och 16,

2023/24:1744 av Anne-Li Sjölund (C) yrkandena 1–3 och

2023/24:1992 av Lena Hallengren (S).

Ställningstagande

För att stärka elevers fysiska hälsa krävs det mer fysisk aktivitet. Pulshöjande aktiviteter varje dag är en av de viktigaste förutsättningarna för en god och livslång hälsa och bättre inläring. Skolverket bör därför få i uppdrag att ta fram metodstöd för detta och det bör avsättas pengar för att skapa miljöer som stimulerar till rörelse både inomhus och utomhus i förskolan, fritidshemmet grundskolan och gymnasieskolan för att skapa utrymme för mer pulshöjande aktiviteter.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

30. Daglig fysisk aktivitet m.m., punkt 13 (MP)

av Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:905 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 15 och 16 samt avslår motionerna

2023/24:367 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 18,

2023/24:653 av Serkan Köse (S) yrkande 3,

2023/24:1744 av Anne-Li Sjölund (C) yrkandena 1–3,

2023/24:1992 av Lena Hallengren (S) och

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 25.

Ställningstagande

Kommittén för främjande av ökad fysisk aktivitet föreslår i sitt slutbetänkande en förstärkt skrivning i läroplanerna om elevers möjlighet till rörelse under skoldagen. Kommittén vill också ge Skolverket och SPSM i uppdrag att utveckla och verka för en positiv rörelsekultur inom alla skolformer, från förskolan och fritidshemmet till gymnasieskolan, samt att antalet timmar i ämnet idrott och hälsa i gymnasieskolan utökas. Dessa förslag bör även integrera utomhuspedagogik, friluftaktiviteter och friluftsdagar. Sammanfattningsvis behövs en satsning på rörelse, utomhuspedagogik och friluftsliv i skolan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

31. Elever med svag svenska m.m., punkt 14 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 6 och 7 samt avslår motion

2023/24:1404 av Stefan Olsson (M).

Ställningstagande

Alla elever ska få de bästa förutsättningarna skolan kan ge för deras kunskapsresa. Genom bra rutiner och samverkan mellan förskolan och skolan får barn en trygg och bra övergång till skolan. För elever som kommer från resurssvaga hem eller som har ett annat modersmål är det särskilt viktigt att fånga upp om det behövs stöd för läsförståelse, eftersom den är nyckeln till så mycket i skolan. Inom ramen för läsa-skriva-räkna-garantin är det obligatoriskt att kartlägga elevers kunskaper i förskoleklass. Resultaten i PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) visar att kartläggningen inte leder till tillräckliga insatser.

För nyanlända elever finns förberedelseklass, anpassad eller prioriterad timplan, men för elever födda i Sverige med svag svenska finns inte lika kraftfulla åtgärder. Skolan ska fånga upp varje elev som behöver stöd i svenska och kunna erbjuda intensiv svenskundervisning, även för icke-nyanlända elever, fr.o.m. förskoleklass. Genom att erbjuda intensivundervisning i svenska redan från förskoleklass skapas bättre förutsättningar för en bra skolgång som också lägger grunden för det livslånga lärandet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

Särskilda yttranden

1. Språkkrav för personal i förskola och skola, punkt 7 (S)

Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Paula Örn (S) anför:

Socialdemokraterna har i sitt förslag till statsbudget för 2024 yrkat att medel för att införa ett språkkrav och för att genomföra ett språklyft för pedagogisk personal i förskolan ska avsättas under 2024 (partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. [S] och kommittémotion 2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. [S] yrkande 12). I motionerna framfördes att vi socialdemokrater anser att förskolan är avgörande för att de barn som inte talar svenska hemma ska ha goda möjligheter att lära sig språket. Dessa motionsyrkanden tas inte upp under behandlingen av UbU11 Lärare och elever då våra förslag var finansierade och behandlades i budgetbetänkandet (2023/24:UbU1). Vi vill därför genom detta yttrande framhålla vår ståndpunkt och betona att vår uppfattning i denna fråga kvarstår.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (SD)

Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2022/23:UbU6 och 2022/23:UbU7. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (C)

Anders Ådahl (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2022/23:UbU6 och 2022/23:UbU7. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (MP)

Camilla Hansén (MP) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2022/23:UbU6 och 2022/23:UbU7. Vi vidhåller vårt

partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

2023/24:23 av Johnny Svedin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att införa ett maxtak om 300 elever som en skolkurator får ansvara för och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:124 av Martin Westmont (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att införa obligatoriska besök hos elevhälsan för alla elever som är inskrivna på högstadiet samt gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:180 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga en översyn av möjligheten att rekrytera rektorer till statliga, regionala eller kommunala skolor internt inom respektive skola och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde se över möjligheten att öka andelen rektorer med lärarbakgrund och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:349 av Runar Filper m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att återinföra de reglerade friluftsdagarna i svensk skola och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att återkomma med en rapport och förslag för implementering av reglerade friluftsdagar och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:366 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta vikten av det svenska språket i förskolan och överväga att all pedagogisk förskolepersonal ska vara certifierad i svenska språket för att få anställning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att erbjuda certifiering i svenska språket för

- barnskötare, förskollärare och förskolerektorer som i dag är anställda på förskolor och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete borde beakta god matkvalitet och att maten är producerad på ett sätt som minst motsvarar svensk djurskyddslagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga inlämnade, årligen förnyade och mer omfattande registerutdrag vid anställning och tillkännager detta för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga utvidgad registerkontroll och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:367 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att betona delat ansvar mellan skola, föräldrar och elever i bestämmelserna kring åtgärdsprogram och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga införandet av obligatorisk förberedelseskola för nyanlända elever och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga riktlinjer om daglig fysisk aktivitet under eller i anslutning till skoldagen samt verka för att återinföra de reglerade friluftsdagarna och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga en nationell riktlinje för individanpassad skolmat och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga tillstånd att på frivillig basis införa skoluniform i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:368 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta att gymnasieskolan behöver stärkt ledarskap och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde verka för att universitets- och högskolelärare ska ha möjlighet att undervisa på gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:370 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga skärpt hantering av registerutdrag där fler brottskategorier redovisas vid anställning inom skolväsendet samt vid skolskjuts och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga återinförd undervisningsskyldighet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta en nationell språkkravmodell för pedagogisk skolpersonal och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:461 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge relevanta myndigheter i uppdrag att inrätta ett kunskapslyft för lärare i medie- och informationskunskap och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:465 av Karin Rågsjö m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att utreda behovet av skolläkare, skolsköterskor, skolkuratorer och skolpsykologer under de närmaste tio åren och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:479 av Sara Gille m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta behovet av kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:653 av Serkan Köse (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skolornas roll i att främja fysisk aktivitet genom befintliga strukturer och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:905 av Amanda Lind m.fl. (MP):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla barn ska ha tillgång till Sveriges natur och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta till vara friluftslivet som en pedagogisk resurs i alla skolformer och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att ansvara för det nationella målet ”Ett rikt friluftsliv i skolan” och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkt skrivning i läroplanen om elevers möjlighet till rörelse under skoldagen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket och SPSM i uppdrag att utveckla och verka för en positiv rörelsekultur inom alla skolformer, där utomhuspedagogik, friluftaktiviteter och friluftsdagar ingår, och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:990 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att de undantag som gäller för vissa privata skolverksamheter avseende kravet på lärarlegitimation tas bort, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder som förbättrar personalens arbetsmiljö i skolan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:1028 av Louise Thunström (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser för att motverka risken för problematisk skolfrånvaro och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt frånvaroregister och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga stöd till föräldrar och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1036 av Anna Wallentheim (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fler kuratorer i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1048 av Lili André (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta ett nationellt ansvar som säkerställer att man utifrån forskning ser över resurser och lärmiljö i skolorna i syfte att minska antalet adhd-diagnoser och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1236 av Christofer Bergenblock (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skriva in rätten att lära sig och använda sig av punktskrift i skollagen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1298 av Hanna Westerén (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga tidigare insatser för att säkra och värna barns skolgång och rätt till utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1346 av Lars Isacsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga fler insatser för att förbättra läsinläringen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1404 av Stefan Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att göra skoluniformer lagliga och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1415 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att föra över skolhälsovården till ett regionalt ansvar för att skapa en sammanhållen vård och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1418 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till särskild prövning för rättigheten till inskrivning i anpassad skola och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1476 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga en översyn av kosten inom skolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över möjligheterna att stödja skolor som erbjuder elever en god och hälsosam kost och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1484 av Sofia Skönnbrink (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att införa avgiftsfria mensskydd på Sveriges grundskolor och gymnasieskolor och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1515 av Jessica Rodén (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att stärka dövas och hörselskadades rätt till undervisning i svenskt teckenspråk och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1562 av Mattias Vepsä (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett nationellt lyft för organiserad rastverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1670 av Alexandra Völker och Azadeh Rojhan (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att avgiftsfria mensskydd införs i grund- och gymnasieskolor och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1679 av Ewa Pihl Krabbe och Per-Arne Håkansson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förutsättningarna för funktionshindrade att studera vidare på gymnasial nivå behöver stärkas och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1718 av Aida Birinxhiku (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nationellt frånvaroregister i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1744 av Anne-Li Sjölund (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket ska få ett ansvar för och en instruktion om att arbeta med det friluftspolitiska målet Ett rikt friluftsliv i skolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka skrivningen i läroplanerna om friluftsdagar, utomhuspedagogik och elevers möjlighet till rörelse under skoldagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten i uppdrag att

utveckla och verka för en positiv rörelsekultur inom alla skolformer och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1875 av Amanda Lind m.fl. (MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om daglig rörelse i skolan och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om alla elevers möjlighet att lära sig cykla säkert och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1925 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att studera förutsättningarna för att förstärka elevhälsan med särskilt fokus på neuropsykiatriska funktionsvariationer och psykisk ohälsa och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1992 av Lena Hallengren (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av friluftsdagar i skolan för att nå de friluftspolitiska målen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2075 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt kompetens om utsatta barns behov hos all personal som arbetar med barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2116 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att öka fysisk aktivitet och idrott på fritidshemmen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2141 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga förslaget om förstärkt elevhälsa och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2175 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att låta ungdomar som hamnar snett i samhället i stället för institutioner och skolor pröva på arbetslivet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ge fler ungdomar utbildning genom att lära sig yrket

praktiskt i stället för genom teoretiska studier och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2176 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att i skollagen ta hänsyn till barn och unga med grava synskador så att de får rättighet till blindskrift, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2189 av Maria Stockhaus (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om god kompetens i fråga om adhd och dyslexi samt andra neuropsykiatriska diagnoser och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2230 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att rätten till anpassad skola kopplas till behovet av stöd utifrån diagnos och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2263 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta fram ett språktest för att säkerställa att medarbetare i förskola och skola har tillräckligt goda kunskaper i svenska för att på ett tryggt och rättssäkert sätt kunna vara en del i verksamheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2281 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett tekniklyft i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2378 av Inga-Lill Sjöblom och Ardalan Shekarabi (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förebyggande åtgärder i skolan för att bekämpa psykisk ohälsa och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tilltro till lärarprofessionen och tillsynsstyrning och tillkännager detta för regeringen.

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla barn och elever ska ha tillgång till Sveriges natur och tillkännager detta för regeringen.

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta till vara friluftslivet som en pedagogisk resurs i alla skolformer och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att allemansrätten lärs ut genom att tillämpa den i praktiken i lärandet om hållbarhet, natur och friluftsliv och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbyggd elevhälsa och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn och elever ska möta förskollärare och lärare med genuspedagogisk kompetens och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka elevhälsans och lärarnas kunskap om genusfrågor och normkritik och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2482 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för barnskötare att vidareutbilda sig till förskollärare och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till språkrav för personal i förskola och pedagogisk omsorg och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att språkscreening i förskoleklass ska leda till stödinsatser vid behov och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur elever med svag svenska ska kunna erbjudas intensivspråkundervisning och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa ett nationellt frånvaroregister och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa utrymme för mer pulshöjande aktiviteter inom skolan och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolan ska arbeta proaktivt med hälsofrämjande insatser för att motverka mobbning och minimera risker för psykisk ohälsa och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett offentligt mål för antal medarbetare per rektor inom förskola och skola och tillkännager detta för regeringen.

51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla huvudmän ska ha handlingsplaner mot hot och våld mot rektorer och lärare och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning som syftar till att förbättra lärarnas arbetssituation och förutsättningar bör tillsättas och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur särskilda karriärtjänster för lärare och rektorer i skolor med långvarigt låga resultat ska kunna införas och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att stärka rektors mandat och lärares möjlighet att utforma sin undervisning genom ökad tillit till professionen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2484 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av utökad och regelbunden registerkontroll av personal i förskola och skola och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska verka för utökad möjlighet till registerkontroll av personal i förskola och skola för att säkra barns trygghet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att digitala verktyg ska kunna användas, som komplement till de fysiska, för att nå ut till elever inom ramen för elevhälsan och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa styrning och ledning av elevhälsans medicinska insatser och att en särskild vägledning om rektorers och skolhuvudmäns ansvar i fråga om hälso- och sjukvård bör utformas och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa hur det förebyggande och hälsofrämjande arbetet i skolan kan stödja elevernas utveckling och hälsa och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om skolor ska kunna kalla till eller delta i samordnad individuell plan (SIP) när ett barn far illa eller riskerar att inte klara skolgången, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det är angeläget att det nationella stödet till skolor för barn med särskilda behov stärks och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka arbetet med att skapa inkluderande lärmiljöer samt om att forskning och rådgivning kring lärmiljöer bör stärkas och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka möjligheterna till kompetensutveckling och karriärtjänster för pedagoger i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs ett systematiskt arbete för att förhindra hot och våld riktat mot rektorer och lärare som agerar inom ramen för sitt nationella uppdrag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur exempelvis modeller med undervisande assistenter och stöd till obehöriga lärare kan utvecklas för att stärka undervisningen och för att den obehöriga läraren på sikt ska bli behörig och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det pedagogiska lärandet och att lärare och skolledare ska få en återkommande kompetensutveckling i digitalt lärande och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2597 av Angelica Lundberg (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga möjligheten att införa pedagogiska schemalagda skolmältider och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolsocionomer på skolor med tuffast förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
76. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt frånvaroregister och tillkännager detta för regeringen.
77. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka samarbetet mellan skolan och socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP):

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på skolhälsovården och lärarna och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2668 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur elevhälsan kan få utökade resurser för att utveckla kompetens inom barntrauma och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa tillräckliga resurser till skolan och elevhälsan och kompetens i brottsförebyggande arbete och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra samverkan mellan skolan, socialtjänsten och polisen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2679 av Camilla Hansén m.fl. (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka rätten till utbildning i teckenspråk för döva och hörselskadade barn samt deras föräldrar och närstående och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2687 av Åsa Westlund m.fl. (S):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta insatser för att motverka lärarbristen och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler yrkeskategorier bör anställas i skolan, såsom lärarassistenter, klassmentorer, kuratorer och socialpedagoger och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett system med läraraspiranter för att underlätta för obehöriga lärare som redan arbetar i skolan att utbilda sig till behörighet och jobba parallellt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler speciallärare och specialpedagoger behöver utbildas och anställas och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla det förebyggande arbetet för att förhindra lång och problematisk skolförvar och att samtidigt utveckla stödet från kommuner och regioner till både skolor och föräldrar för att elever ska komma tillbaka till skolan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda orsakerna till den ökande psykiska ohälsan bland unga samt åtgärder

för att motverka psykisk ohälsa inom skolan och tillkännager detta för regeringen.

53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska tas fram nationell närvarostatistik där omfattningen av problematisk frånvaro kan belysas samt följas över tid och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över insatser mot lärarbristen inom sfi och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 15

Motion	Motionärer	Yrkanden
15. Motioner som bereds förenklat		
2023/24:180	Markus Wiechel (SD)	1 och 2
2023/24:349	Runar Filper m.fl. (SD)	4 och 5
2023/24:366	Patrick Reslow m.fl. (SD)	3, 9, 11 och 12
2023/24:367	Patrick Reslow m.fl. (SD)	16, 19 och 20
2023/24:368	Patrick Reslow m.fl. (SD)	2 och 7
2023/24:370	Patrick Reslow m.fl. (SD)	10
2023/24:479	Sara Gille m.fl. (SD)	4
2023/24:905	Amanda Lind m.fl. (MP)	12–14
2023/24:1028	Louise Thunström (S)	2
2023/24:1036	Anna Wallentheim (S)	3
2023/24:1415	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2023/24:1418	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2023/24:1476	Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)	1 och 2
2023/24:1484	Sofia Skönmbrink (S)	
2023/24:1562	Mattias Vepsä (S)	
2023/24:1670	Alexandra Völker och Azadeh Rojhan (båda S)	
2023/24:1875	Amanda Lind m.fl. (MP)	3 och 7
2023/24:2075	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	15
2023/24:2116	Saila Quicklund (M)	
2023/24:2141	Saila Quicklund (M)	
2023/24:2189	Maria Stockhaus (M)	
2023/24:2281	Josefin Malmqvist m.fl. (M)	9
2023/24:2451	Camilla Hansén m.fl. (MP)	25–27 och 40
2023/24:2482	Muharrem Demirok m.fl. (C)	2
2023/24:2489	Niels Paarup-Petersen m.fl. (C)	11, 15 och 24
2023/24:2597	Angelica Lundberg (SD)	
2023/24:2664	Janine Alm Ericson m.fl. (MP)	38